

የኢትዮጵያ ህዝብ የሚመኘውና ማየት የሚፈልገው!

ተቃዋሚው መመለስ ያለበት! ከፈቃዱ በቀለ

መግቢያ

ባለፉት ዓመታት በአንዳንድ የአፍሪካ አገሮች ምርጫዎች ተካሂደዋል። ከአምስት ዓመት በፊት በኬንያ የተካሄደውንና፣ በሚያዚያ ወር 2011 ዓ.ም ደግሞ በናይጄሪያ የተደረገውን የፕሬዚዳንትና የፓርላሜንት ምርጫ ትዝ ሳይሉን አይቀርም። ከአንድ ዓመት በፊት ደግሞ በቱኒዚያ የተለኮሰው የሰሜን አፍሪካው የጥቢው ኡብዮት እየተባለ የሚጠራው ወደ ግብጽና ወደ ሊቢያ፣ ከዚያም ወደ የመን በመሸጋገር የሰርዓት ለውጥ ሳይሆን የፕሬዚዳንቶችን ለውጥ አስከትሏል። ከአንድ ዓመት በላይ በሰሜን አትላንቲክ የጦር ድርጅትና፣ በሳውዲ አረብያና በካታር የውስጥ ለውጥ እየተደገፈ የሶርያ የነጻ አውጭ ወታደር እየተባለ የሚጠራው የፕሬዚዳንት አሳድን መንግስት ለመጣል የሚደረገው የርስ በርስ ጦርነትና፣ በግምት ለሰላሳ ሺህ ሰዎች መሞት ምክንያት የሆነው ወዴት እንደሚያመራ ከአሁኑ በእርግጠኝነት ለመናገር ያስቸግራል። አንድ በእርግጠኝነት ለመናገር የሚቻለው ነገር ፕሬዚዳንት አሳድ ቢወድቁ እንኳን የሶርያ ህዝብ አጣ የጨለመ ይሆናል። የርስ በርስ ጦርነት ይቀጥላል። ምናልባትም ሶርያ ወደ ሶስት ቦታዎች የምትሸነሽበት ሁኔታ ይፈጠር ይሆናል። ይህም ማለት የሶርያ ህዝብ የፈለገውን የዲሞክራሲ ምኞቱን በፍጹም አይቀዳጅም ማለት ነው።

በኬንያና በናይጄሪያ የተደረገው የፕሬዚዳንትነት ምርጫ ያለውን ስርዓት የበለጠ ያጠናክረ እንጂ የህዝቡን መሰረታዊ ጥያቄ የፈታ አይደለም። በሁለቱም አገሮች ድህነት፣ እጅግ በሚያሳዝን ሁኔታ መኖር ባህላዊ የአኗኗር ስልት ሆኗል። በየአራት ወይም በየአምስት ዓመቱ የፈለገውን ያህል ምርጫ ቢካሄድም፣ ምርጫው በሁለቱም አገሮች የሰፈነውን የስራ አጥነት ብዛት ሊቀንሰና ድህነትን ሊቀርፍ አልቻለም። የሁለት ክፍፍሉ እንዳለ በመቅረት በሁብታምና በደሃ መሀከል ያለው ልዩነት እንደሰፋና እንደተጠናከረ ነው። የናይጄሪያም ሆነ የኬንያ ህዝብ የየአገሮቻቸው ዕድል ወሳኞች መሆን አልቻሉም። ስለሆነም በሁለቱም አገሮች ያለው ህብረተሰብአዊ ግጭት፣ በተለይም ደግሞ በናይጄሪያ ከሃይማኖት ጋር ተሳቦ የሚካሄደው ተራን ህዝብ በሰምብ መግደል ቀጥሏል። ሁለቱም አገሮች ለረዥም ዓመታት በትርምስ ዓለም ውስጥ እንደሚኖሩ ከአሁኑ በእርግጠኝነት ለመናገር ይቻላል። ምክንያቱም ቀላል ነው። ምርጫ ተካሂዶ ቢባልም በመሰረቱ፣ 1ኛ) የኃይል አሰላለፍ ለውጥ አልተካሄደም፤ 2ኛ) የየመንግስታቱ የመጨቆኛ መሳሪያዎች አልተወገዱም፤ የመንግስቱ መኪና ዲሞክራሲያዊ ይዘት እንዲኖረው በማድረግና በማደስ የህዝብን ጥያቄ መለሽ ሊሆን አልቻለም። 3ኛ) በሁለቱም አገሮች ሰፋ ያለ ህዝቡን የሚያሳትፍ ዲሞክራሲያዊ የኢንሱቲቱሽን ሪፎርም አለተደረገም፤ 4ኛ) ሁለቱም መንግስታት የሚመሩበት የኢኮኖሚ ፖሊሲ አዲስ ሁለት የሚፈጥርና፣ ህዝቡን ወደስራ አሰማርቶ የተስተካከለና የተረጋጋ ኑሮ እንዲኖር የሚያደርጉት አይደሉም። 5ኛ) ሁለቱም መንግስታት አሁንም የውጭ ኃይሎች በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ በውስጥ ፖሊሲዎቻቸው ጣልቃ ይገቡባቸዋል። ስለዚህም በሁለቱም አገሮች ያለው የኢኮኖሚ፣ የማህበራዊ፣ የባህላዊ፣ የህሊናና የሚሊታሪ ቀውስ ለረዥም ዓመታት እንዳለ ይቆያል፤ ወይም ደግሞ እየተባባሰበት ይሄዳል።

ወደ ሰሜን አፍሪካው የጥቢው ኡብዮት ተካሂደዋቸው በሚባሉት ወደቱኔዚያ፣ ሊቢያና ግብጽ ስንመጣ ተስፋ የሚያስቆርጥ ሁኔታን እንመለከታለን። ከኡብዮታዊ ለውጥ ይልቅ የአሰላም አክራሪዎች፣ በተለይም ሳሌራቶች የበላይነትን የሚይዙበት ሁኔታ እየተመቻቸ ነው። ስሞኑን በግብጽ የሚደረገው የጥንት ፒራሚዶች ይውደሙ የሚለው

አደገኛ ቅስቀሳ በተለይም ለክርስቲያኑ የኮፕቲክ ማህበረሰብ ብቻ ሳይሆን ለጠቅላላው የግብፅ ህዝብ አስደንጋጭ ሁኔታን ፈጥሯል። በስልጣን ላይ ያሉት አገዛዞች ኢኮኖሚውን በአዲስ መልክ አደራጅቶ የሥራ መስክ ፈላጊውን ወደ ስራ ከማሰማራት ይልቅ ካልጠበቁት አክራሪ ሁኔታ ጋር እንዲጋፈጡ ተገደዋል። አዲስ ሀብትና የሥራ መስክ ለመፍጠር ያለመቻላቸውን ወደጎን ትተን ፤ ወደ ነፃነት ጥያቄ ስንመጣ ከፕሬዚዳንቶች ለውጥ በኋላ የሶስቱም አገር ህዝቦች ነፃነቶቻቸው በረቀቀ መልክ እየታፈነ የመጣበትን ሁኔታ እንመለከታለን። በተለይም ወጣቱና ሴቶች በአዲስ የአሰላም እንቅስቃሴ መብታቸው እየተገፈፈ ነው። የፈለጉትን ልብስ እንዳይለብሱና አጋጊጠው እንዳይሄዱ የሚከለክሉበት ሁኔታ ሁሉ እየተዘጋጀ ነው። ሌሎች ሌሎች ነገሮችም ፤ የምዕራቡን ሙዚቃ መስማትና ፊልም ማየት የሚከለክሉበት ሁኔታም ሩቁ አይሆንም። ይህ የሚያሳየን ምንድነው? አንድ ህዝብ ለነፃነት በሚያደርገው ትግል አንድ ድል ተቀዳጀሁ ካለ በኋላ ውስጥ ለውስጥ በተደራጁ ኃይሎች ፤ ወይም ደግሞ በውጭ ኃይሎች ድጋፍ የራሳቸውን አጀንዳ ተግባራዊ የሚያደርጉ ስልጣንን በመንጠቅ የአንድን ህዝብ የነፃነትና የስልጣኔ ፍላጎት ዝብርቅርቁን እንደሚያወጡትና ፤ እንደገና ደግሞ ወደ ሌላ ስቃይ ውስጥ በመክተት በድንቁርናና በድህነት ዓለም ውስጥ እንዲኖር እንደሚያደርጉት ነው።

ከዚህ ስንገሳ የኢትዮጵያ ህዝብ የሚመኘው ፤ የሚያልመውና የሚጠይቀው ጥያቄ ግልጽ ነው። የዛሬው የወያኔ አገዛዝ በአንዳች ነገር ቢወድቅ ምኞቱን የሚያሟላልኝ ፤ ህልጫን ዕውን የሚያደርግልኝ ፤ ነፃነቱን የሚያስከብርልኝና ፤ ተከብሪና ተዝናንቼ በአገሪ ውስጥ ለመኖር የሚያስችለኝ የተደራጀ ኃይል አለ ወይ? ካለስ እንዴትና በምንስ ዘዴ ነው ስር የሰደደውን የተወሰሰበ የኢኮኖሚ ፤ የማህበራዊ ፤ የጎሳ ችግር ፤ የሃይማኖት ጥያቄ ፤ የሴቶችና የወጣቱን ጥያቄ ፤ የባህልና ሌሎችንም መፍታት የሚችለው? አያለ ነው። ወደ ሌሎች ዝርዝር ጉዳዮች ከመግባታችን በፊት ፤ የአገራችን ሁኔታ ምን ይመስላል? የሚለውን እንዳስሰ።

የአገራችን ሁኔታ ምን ይመስላል !

ሰሞኑን „አገርህን ዕውቅ“ በሚል አርዕስት በ27 ገጽ የተጠናቀረ የአገራችንን ሁኔታ ከሁሉም አቅጣጫ የሚዳስስ በጣም ግሩም ጽሁፍ ከአገር ቤት ለአንዳንድ ድህረ-ገጾች ተለልፏል። ዘጋቢው በዚህ ጽሁፍ ውስጥ የአገራችንን ሁኔታ እንዲህ ሲል ያትታል። „የኢትዮጵያ ሁኔታ በግመቱና በችግሩ ብዛትና ስፋት መጨመር ይለይ እንደሆነ እንጂ ከድሮው ለውጥ የለውም። ዘንድሮም እንደ አምናው ፤ ዛሬም እንደ ትላንቱ አገሪቱ በጨካኞች መዳፍ ስር ወድቃ ትማቅቃለች። የዲሞክራሲ መብት ተነፍጎና ተገፎ ሕዝቡ በነጻ ሃሳቡን የሚሰነዘርበት መንገድ ሁሉ ተዘግቷል ፤ በነጻ የመደራጀት ፤ የመሰብሰብ ፤ ተቃውሞ የማሰማት መብት የለውም። ተምሮ ሥራ የማግኘት ቀርቶ ለመግር አራሱ የገዢው ቡድን ደጋፊና አጨብጨቢ ካልሆኑ በዜግነት የሚያገኙት መብት አልሆነም። በግልም ሆነ በመንግስት የሥራ ዘርፎች ለመቀጠርና ለመቆየት አውቀትና ችሎታ ሳይሆን የግድ የመንግስት ደጋፊና የገዢው ፓርቲ አባል እንዲሁም በረከሰ ደረጃ ጎጠኛ መሆን እንደ መለኪያ መሳፍርት ተውሰዶ በተግባር ይተረጎማል።“ አጠናቃሪው በመቀጠልም ህዝባችን በኢኮኖሚ ቀውስ ክፋኛ እንደተጎዳና ፤ አገዛዙም የህዝቡን ችግር ተረድቶ የሚወስደው አስተማማኝ ፖሊሲ እንደሌለ ይጠቁማል። ሁኔታውን እንደዚህ በማለት ይገልጻል። „የአገሪቱ የኢኮኖሚ እድገት ጨምሯል እየተባለ ቢወራም በውጭ አገር በጎ አድራጊዎች የአህል ዳረጎት የሚተዳደረው ሕዝብ ቁጥር ሲጨምር እንጂ ሲቀንስ አይታይም። የማይበላው ከሚበላው እየበለጠ በቀን አንድ ጊዜ በልቶ ማደር ለብዙሃኑ እንደ ሎተሪ በጉጉት የሚጠብቁትና ሳያስቡት የሚያገኙት ዕድልና አጋጣሚ እየሆነ መጥቷል። በየመንገዱ ከየሆቴሉ የተሰበሰበ ትራፊ የጉርሻ ገበያ ተከፍቶ ደሃው ሕዝብ ገዝቶ ለመቅመስ ተሰልፎ ከሚታይበት ደረጃ ላይ ተደርሷል።“ አጠናቃሪው በዚህ ሳያቆም በአገራችንና በህዝባችን ላይ የሚደርሰውን ሰቆቃ ስዕላዊ በሆነ መልክ ይገልጻል። ለሰው ልጅ የቀን ተቀን የሚያስፈልጉት አህሎች ፤ ዘይት ፤ ሸንኩርት ፤ በርበሬ ፤ እንደ ምስርና ሌሎችም የጥራጥሬ አህሎች በበቂው አለመገኘታቸው ብቻ ሳይሆን ፤ የሚገኙትን ገዝቶ ለመብላት እንደማይቻል ያትታል። በሌላ

ወገን ደግሞ ጥቂት አለፈልን የሚሉ ምድር አልበቃ ብሎአቸው በኑሮአቸው እንደሚንደላቀቁና ፣ በደሀና በሀብታም መሀከል ያለው የገቢና የኑሮ ልዩነት በጣም የሰፋ መሆኑን ያብራራል። ሰሞኑን ኦዲስ አበባ ውስጥ የተሰበሰበው የተለያዩ ተቃዋሚ ፓርቲዎችን በአንድ ጥላ ሥር ያሰባሰበው የኢትዮጵያ ፍትህና ዲሞክራሲ ኃይሎች ግንባር(ኢ.ፍ.ዲ.ጋ) እንደዚሁ አገሪቱ የምትገኝበትን የውጭና የውስጥ ውጥረት በሰፊው ከዘረዘረ በኋላ ፣ በደሀና በሀብታም መሀከል ያለው ልዩነት በጥይት ዐይነት ፍጥነትም መደረስ እንደማይቻልበት ሲያትት ፣ ይህ ሁኔታ እርግጥ ካልተደረገበት አገሪቱ ከፍተኛ ሀብረተሰብአዊ ቀውስ ውስጥ በመውደቅ ህዝቡ ፍዳውን እያየ አንደሚኖር ያረጋግጣል።

በተጨማሪም የ27 ገጽ ጽሁፍ አጠናቃሪው የህዝቡን የኑሮ ሁኔታ አስቃቂነት እንደዚህ በማለት ያትታል። „ በሰዎች የኑሮ ደረጃ ዕድገት መሻሻል/human development and living standard/ ኢትዮጵያ ከ179 አገሮች የ169ኛውን ቦታ ይዛለች።“ ይልና ፣ ወደታች ወረድ ብሎ ደግሞ የህዝባችን ኑሮ በጣም ወደኋላ የቀረ መሆኑን ቁልጭ አድርጎ ያስቀምጣል። „ከጠቅላላው ሕዝብ መሃል 66% የሚሆነው የተጣራ ውሃ አያገኝም። 11% የሚሆነው በቅጡ ያልተሟላ የመጸዳጃ ዕድል ሲኖረው ፣ 89% የሚሆነው ደግሞ ከእንስሳት ባልተሻለ ደረጃ ጨካኛ ሜዳን ተገን አድርጎ የሚጠቀም ነው። 44.2% የሚሆነው ከደሀነት ወለል መስመር በታች ይኖራል። የዓመት አማካኝ ገቢው ከ\$324 ዶላር አይበልጥም። የገቢው መጠን በነፍስ ወከፍ በቀን \$2 ዶላር ነው። በህግ የተደነገገ የደመወዝ ተመንግሥት ገደብ የለም። የመንግስትም ሆነ የግል መሥሪያ ቤት የመሰላቸውን አነስተኛ የደመወዝ ጣሪያ በማስቀመጥ ይገለገሉበታል። አብዛኛው ተቀጣሪ በወር \$25 ዶላር ሲያገኝ ፣ በባንክ የሚሠራው ደግሞ በወር የሚያገኘው ደሞዝ \$26.5 ዶላር አይበልጥም። በቁጥር ጥቂት የሆነው ብቻ በከተማዎች በተለይም በአዲስ አበባ ከተማ በበቂ የወር ገቢ ተቀጥሮ ይሠራል። የሳምንቱ የሥራ ሰዓት 48 ነው። ግን እንደመብት የተወሰደ ሳይሆን በግዴታም ሊራዘም እንደሚችልና በአሠራው ፍላጎት ላይ የተቀመጠ ውሳኔ ነው። በዚህ ዝቅተኛ በሆነ ደሞዝ ሠርቶ ለማደር የታደለው በጣም ጥቂቱ ነው።“ በዚህ መልክ ህዝባችን የሚኖርበትን አሳዛኝ ሁኔታ ቁልጭ አድርጎ ያስቀምጣል።

አገርህን አወቅ የሚለው ሀብታ በዚህ ሳያቆም ፣ የአገሪቱ ብሄራዊ ነፃነት እጅግ አሳሳቢ ደረጃ ላይ እንደደረሰና ፣ ኢትዮጵያዊነት የረከሰበትና የውጭ ዜጋ ደግሞ የሚከበርበትን ሁኔታ ያመለክተናል። በተለይ አገሪቱ በአዲስ ኢንቨስተር ነን በሚባሉ እንደተሸነሸነችና እንደተያዘች ፣ እንዲሁም ደግሞ ምስኪኑ ደሀ ህዝብ ከቀዬው ተፈናቆሎ ወደባሰ ድህነት ውስጥ እንደተገፈተረና እንደሚገፈተር ያስረዳናል። የአገሪቱን የኢኮኖሚ ሁኔታ በአሃዝ ካመለከተ በኋላ ፣ ዛሬ አገራችን የምትገኝበት ሁኔታ የሶስት ሺህ ዐመት ታሪክ ነበራት የማያስብላት ብቻ ሳይሆን ፣ በ21ኛው ክፍለ-ዘመን በህዝባችን ላይ የሚደርሰው ሰቆቃ እጅግ አስከሬ ከመሆኑ የተነሳ ፣ በዚህ ዐይነት ሁኔታ መኖር እጅግ አሳፋሪ መሆኑን ያሳስባል።

ይህ አስቃቂና አሳዛኝ ሁኔታ የሰፊው እንደሚታወቀው “የደብሎፕሜንታል መንግስት” የኢኮኖሚ ዕድገት ይካሄዳል በሚባልበት አገር ነው። ዛሬ ለሁላችንም ግልጽ የሆነው ነገር ፣ የወያኔ አገዛዝና ጥቂት ካድሬዎቹ በተለይም ስትራቴጂክ የሚባሉ የኢኮኖሚ ሴክተሮችን በመቆጣጠር ህዝቡን መፈናፈኛ ያሳጡበት ሁኔታ በግልጽ ይታያል። ካለነሱ ፈቃድ ማንኛውም ግለሰብ በኢኮኖሚ ዘርፍ ውስጥ ገብቶ መሳተፍ አይፈቀድለትም። ተወዳዳሪ የሚባልና ለአገሪቱ ጠቃሚ የሆነ የኢንቨስትሜንት ፕሮጀክት የሚያካሂድ የረዥም ጊዜ የቀረጥ ውዝፍ አለብህ እየተባለ በብዙ መቶ ሺህ ወይም በሚሊዮን የሚቆጠር ገንዘብ እንዲከፍል በማድረግ ከኢኮኖሚ ጨዋታ ውስጥ እንዲወጣ ይደረጋል። ለዛሬው የዋጋ መኖር ዋናው ምክንያት አንዳንዶች እንደሚሉት ገንዘብ በብዛት በኢኮኖሚው ውስጥ በመሸከርከሩ ሳይሆን ፣ አገሪቱ ውስጥ የሚመረተው ፣ ከአተር አስከባቂ ፣ ከሽምብራ አስከ ምስር ፣ ጅንጅብልና ቁርፍንድ ፣ እንዲሁም የአትክልትና የፍራፍሬ ምግቦች ድረስ በወያኔ እየተጋዙ የውጭ ምንዛሪ ለማግኘት ሲባል ወደ ውጭ ስለሚላኩ ነው። በሌላ ወገን ደግሞ በጥራታቸው እጅግ ዝቅተኛ የሆኑ ፣ የበቀሉና በውሃ የተዘፈዘፉ አህሎች ገበያ ላይ ወጥተው

ይሸጣሉ። በርበሬ ውስጥ የተፈጨ ቀይ አፈር(ለሸክላ የሚሆን) ይቀላቀልበታል። ቅቤ ውስጥ ሙዝ ይታከልበታል። ቁርፍንድና ምስር ለክብደት እንዲያመቹ ተደርገው ውሃ ውስጥ ተነክረው ይሸጣሉ። እዚህ ያለንበት አገር ለህክምናም ሆነ ዘመዶቻቸውን ለመጠየቅ የሚመጡ ኢትዮጵያውያን የሚነግሩን የኢትዮጵያ ገበሬ እንደዚያ በስንት ልፋት የሚያመርተውን ጥቂቱ ካልሆነ በስተቀር ሰፊው ህዝብ ገዝቶ እንዳይበላ የተረገመ ይመስላል እያሉ ነው። በሌላ አነጋገር የዛሬው አገዛዝ ለራሱና በአካባቢው ለተሰበሰቡና ለውጭ ኃይሎች የቆመ እንጂ የኢትዮጵያን ህዝብ ጥቅም የሚያስጠብቅና ፣ ሊያስጠብቅ እንደማይችል በገሃድ አያረጋገጠ ነው ፤ አረጋግጧልም። ከሞላ ጎደል የአገራችን ሁኔታ ይህንን ይመስላል። የሚነሳው ጥያቄ አገዛዙ እንደዚህ በግልጽ ከህዝቡ አፍ ላይ አየነጠቀ ወደ ውጭ የሚሸጥ ከሆነ ፣ ህዝባችንን ከመሬቱ አያፈናቀለ መሬቱን ለውጭ ኢንቪስተሮች ለሚባሉት የሚሰጥ አገዛዝ ከሆነ ፣ በዘመናዊ የሰላላ መሳሪያ በመታጠቅ ህዝባችንን ፍዳውን የሚያሳይ ከሆነ ፣ በአገራችን ምድር ረጋ ያለ በሳይንስና በቴክኖሎጂ ላይ የተመሰረተ ሰፊውን ህዝብ የሚያዳርስና የሚጠቅም የኢኮኖሚ ዕድገትና ስልጣኔ እንዳይመጣ በግልጽ የሚታገል ከሆነ ፣ በሽምግልና ፣ እናስታርቃችሁ በማለት ፣ ወይም በምርጫ ላይ በሚካሄድ ውድድር ህዝባችን የሚመኘውን ዕውነተኛ ስልጣኔን ሊቀዳጅ ይችላል ወይ? በዚህ ዐይነቱ የውሸት ሽንግልና በአገራችን ምድር ዕውነተኛ ሰላምና መረጋጋት ይመጣል ወይ? „ህጋዊ መንገዱን“ ተከትሎ በማሸነፍ የኢትዮጵያ ህዝብ የሚመኘውን ዕድገትና ሰላም እናመጣልሃለን የሚሉት የተለያዩ ተቃዋሚ ኃይሎች ትግላቸው ከልብ የመነጨ ነው ወይ? ወይንስ ትግላቸው የአገዛዙን ዕድሜ ለማቆየትና የህዝባችንን ሰቆቃ ለማርዘም ነው? በባልና በሚሰት መሀከል ያለ ጸብ ይመስል „እናንተ ኢትዮጵያውያን ናችሁ ተስማምታችሁ ሰሩ ፣ እናስታርቃችሁ“ አያሉ እዚህና እዚያ ሸር ጉድ የሚሉት በእርግጥ በአገራችን ምድር የሰፈነውን አስከፊ ሁኔታ ተገንዝበውታል ወይ? ከአሜሪካም ሆነ ከአውሮፓ ወደ አገር ቤት ሲመለሱ ወደ ውስጥ በመግባት ህዝባችን የሚኖርበትን አስከፊ ሁኔታ ይመለከታሉ ወይ? እነሱ እንደሚሉት በእርግጥ በሽምግልና አማካይነት የአገራችን ሁኔታ አንዳች ዐይነት ለውጥ ያያል ወይ? በምርጫ ተወዳድሪ አሸንፎ ስልጣን ይዛለሁ የሚለውንና ለሽምግልና እዚህና እዚያ ጉድ ጉድ የሚለውን እኔ ብቻ ሳልሆን ሰፊው ህዝባችን የሚጠይቀውና መመለስ ያለበት በእርግጥ አገዛዙ ራሱን መጠየቅ የሚችል ነው ወይ? አገሪቱ ወደት እንደምትጓዝ የገባው ኃይል ነው ወይ? ማመዛዘን ይችላል ወይ? ወደታች በዝርዝር እንመልከት።

ሰፊው ህዝብ የሚለው ! ችግሪን በሚገባ የተረዳለኝ ሰው የለም!

እንደ አስተዳደራቸው ፣ እንደ ዕውቀት አቀሳብማቸውና እንደ አመለካከታቸው የተለያዩ ሰዎች የአንድን አገር ሁኔታና የህዝቡን ኑሮ በተለያዩ መልክ ሊረዱቱና ሊተረጉሙት ይችላሉ። አንዳንዶቹ ችግሩ ተፈጥሮአዊ ስለሆነ በዚህ መቀጠል አለበት በማለት የራሳቸውን የቅንጦት ዓለም ብቻ አየኖሩ ሀብረተሰብን አዝረክርከው ታሪክን ሳይሰሩ ያልፋሉ። ሌሎች ደግሞ በተለይም በአሁኑ ኢንፎርሜሽን የሚባለው ነገር በተትረፈረፈበት ዘመንና ፣ ዕውነትን ከውሸት ነጥሎ ማወቅ በማይቻልበት ዓለም የአንድን ህዝብ ዕድል ቀድሞውኑ በተዘጋጀ የሃሳብ ክልልና የኃይል አሰላላፍ ውስጥ ብቻ መፍታት እንደሚቻል ያስተምራሉ። አንድ አገዛዝ የፈለገውን ያህል አረመኔ ተግባር ቢፈጽምም እሱን እሹሩ በማለትና የዓለም አቀፍ ኮሙኒቲ የሚባለውን በመማፀን አንዳች ዐይነት ለውጥ የሚመጣ ይመስላቸዋል።

እንደሚታወቀው በአ.አ ከ1989 ዓ.ም ጀምሮ ዓለም ወደ መንደርነት አየተለወጠች የመጣችበት ዘመን ነው አየተባለ ነበር ይሰበክ የነበረው። ስለሆነም የዓለም ህዝብ በርዕዮተ-ዓለም መካከሉን አቁሞ ሁሉም በመፈቃቀር በዚህች ዓለም በብልፅግናና በሰላም የሚኖርባት ዘመን መጣ አየተባለ ነው ይነገር የነበረው። ከ20 ዐመት የግሎባላይዜሽን የነፃ ገበያ ሰበካ በኋላ የዓለም ህዝብ በሰላምና በብልጽግና ሲኖር

አይታይም። የባሰውኑ ጦርነት ፣ አለመረጋጋት ፣ የሁበት መባከንና የጥቂቶች መበልጸግ ፣ የአሰላም አክራሪዎች የተባሉ ተፈጥረው በእነሱና እነሱን እንደገና በሚለው የምዕራቡ ዓለም ከፍተኛ ፍጥጫ መፈጠር ፣ በብዙ የሶስተኛው ዓለም አገሮች ሴቶችና ወጣቶች አስከፊ በሆነ የሰራ መስክ በመሰማራት ለኢንዱስትሪ አገሮች የሚያመርቱበትና እንደባሪያ የሚታዩበት ሁኔታ... ወዘተ. የዚህ የዓለም ወደ አንድ መንደርነት መለወጥ ገጽታዎች ናቸው። የሰው ልጅ አንደ ሰቃ የሚታይበትና ፣ የሰው በሰው ግኑኝነትም ወደ ገንዘብ ግኑኝነት የተለወጠበትና ፣ የሰውነት ኦርጋኖች ሳይቀሩ ወደተራ ሸቀታሸቀጥነት በመለወጥና በመሸጥ የግሎባል ካፒታሊዝምን አስከፊ ባህርዩን የምንመለከትበት እንጂ ፣ የዓለም ማህበረሰብ በደስታና በብልጽግና የሚኖርበትን ዘመን አይደለም የምናየው። ከዚህም በመነሳት በብዙ የሶስተኛው ዓለም አገሮች ዲሞክራሲያዊ ስነ-ስርዓቶች ሳይሆኑ የሰፊነት ፣ ጭቆናና የህዝብ መፈናቀል ፣ እንዲሁም ደህነትና የአካባቢ መበለሽት የምስኪን ህዝቦች ዕጣ በመሆን ብዙ የሶስተኛው ዓለም አገሮች ፣ አገራችንንም ጨምሮ ታሪክ የሚሰራባቸው መሆናቸው ቀርቶ ወደተራ የቆሻሻ መጣያነት የተለወጡበትን ሁኔታ እንዳንደቻችን በቁጭትና በፀፀት እንመለከታለን ፣ ሌሎቻችን ደግሞ ይህንን ለማየት አቅቶን በዚህ በተወናበደና ሰውን በሚያወናብድ ዓለም ውስጥ ገብተን እንከንፋለን። ጥቂቶች ደግሞ ለህዝብ ዲሞክራሲያዊ መብት እንታገላለን በማለት በዓለም አቀፍ ደረጃ የሚካሄደውን አልአግባብ ድርጊት ዝም ብሎ በማለፍና የህዝብን አስተሳሰብ ወደሌላ አቅጣጫ እንዲያመራ በማድረግ የአንድ ህዝብ የነፃነት ትግል ዕውነተኛውን ፈር እንዳይዝ ያደርጋል። ይህም ማለት አንደ ዕውቀት አቀሳሰማችን ፣ እንደሰብአዊነትና ኢብሰአዊነት ባህርያችንን ይህችን ዓለም በተለያየ መነፅር ነው የምንመለከታት። በተለይም ገንዘብና ስልጣን ከፍተኛ ሚናን በሚጫወቱበት ዓለም ውስጥ ለዲሞክራሲ እንታገላለን የሚሉ ኃይሎች ከዕውነተኛ ምሁራዊ እንቅስቃሴና ዕውነተኛ ነጻነት ይልቅ የራሳቸውን ጥቅም በማስቀደም የአንድን ህዝብ የስልጣኔ ጥም ያራዝሙታል። ታሪክን እንዳይሰራ ፣ ዕውነተኛ ነፃነትን እንዳይቀዳጅና ተከብሮ እንዳይኖር መሰናክል ይሆኑበታል። ይህ በኛ የተጀመረ አይደለም። ከሶስት ሺህ ዐመት ጀምሮ በተለይም የአውሮፓን ምሁር ሲያናክስ የነበረ ነው። ዕውነተኛውን የስልጣኔ ፈለግ በሚከተሉና እሱን በሚቃወሙ መሀከል የጦፊ ትግል ተካሂዷል። በዘመነ ግሎባላይዜሽንና የኒዎ-ሊበራል ዓለም በተለይም ለአንደኛ ላለው የምሁር ደካማነት ለሰፊነት አገር የአገራችንን የቶግር መነሻ ፣ በየጊዜው ጥልቀት ማግኘትና ውስብስብ መሆን ለመረዳት ደግሞ እጅግ አስቸጋሪ እንደሚሆን መረዳቱ ከባድ አይደለም። ያለፈውን የ21 ዓመቱን ትግል ፣ በተለይም ደግሞ በምርጫ 97 ዓ.ም የተከሰተውን ሁኔታ ስንመለከት የቱን ያህል አዲሱ የዓለም ሁኔታ ሁላችንንም እንደ አዘናጋን መገንዘቡ ከባድ አይሆንም።

ይህ ዐይነቱ የርዕዮተ-ዓለም ውዥንብርነትና የዓለምን ሁኔታ በጠባቡ መመልከት ነው ለዕድገታችንና ለስልጣኔ እንዲሁም ለዲሞክራሲያዊ ስርዓት መገንባት እንቅፋት የሆነው። የተማረው ኃይል የሃሳብ ጥራትን በማግኘት የህዝብ አለኝታ ከመሆንና አኩሪ አገር ከመገንባት የታገደው በዓለም ላይ የተነዛው የተሳሳተ ዕውቀትና ኢንፎርሜሽን ጭንቅላቱንና ዐይኑን ስለጋረደው ነው። እዚህ ላይ የዳንቱን የአምላኮች ኮሚዲ የሚለውን ግሩም ስነ-ጽሁፍ መመልከቱ በጣም ጠቃሚ ነው። የሰው የማሰብ ኃይል ከመደብዘዙ የተነሳና ፣ መጥፎ ነገሮችን እንደደህና ነገር አድርጎ በመውሰድ ለታዳጊውና ለመጨው ትውልድ አፀያፊ ባህል በማስፋፋት ላይ ነው። ዝሙተኝነት መስፋፋት ፣ ውሸት ፣ ለገንዘብ መንሰፍሰፍና ፣ ለገንዘብ ብሎ የሌለውን ሰው ህይወት ማጥፋት ፣ ጉቦተኝነት ፣ በሰራ ማለገጥና ዲስፕሊን መጉደል... ወዘተ. የአገራችን ገጸ-ባህርዮች ሆነዋል። በተለይም በአለፉት 7 ዐመታት ህዝባችን የሚወተውተው ችግራን የተረዳልኝ የለም በማለት ነው። ዛሬ በአገራችን ምድር አፍጦና አግጦ የሚታየው አስቃቂው ሁኔታ የመነጨውና በየቀኑ የሚመረተው ተማርን በሚሉ ሰዎች ፣ ግን ደግሞ የተሳሳተ ዕውቀትን እንግብው በአልክኝነት ወደ ፊት በሚሸመጥጡ ነው። በአገራችን ምድር የሚታየው ግፍና አስቀያሚ ሁኔታ ከላይ ዱብ ያለ ወይም የእግዚአብሄር ቁጣ አይደለም። የዚህ ሁሉ ዋናው መሰረታዊ ችግር በሰፊውና በጥልቀት ለማሰብ ካለመቻል የመጣ ነው። ይህም ማለት ፣ 1ኛ) እጅግ ጠባብ በሆነ አስተሳሰብና አመለካከት መመራት ፣ 2ኛ) የአንድን ሀብረተሰብ ሁኔታና የተጓዘበትን ጠመዘማዛ ጉዞ በቅጡ ለመመርመር አለመፈልግና ፣ 3ኛ) በየጊዜው ለሚነሱት ችግሮች

መልስ ለመፈለግ አለመሻት ፣ 4ኛ) እንዲሁም ደግሞ የአንድን የህብረተሰብና የባህል ችግሮች ኢምፔሪሲስቲያዊ በሆነ ዕውቀት ለመመርመር መቻኮል ፣ 5ኛ) ከዚህም በመነሳት የራስን ጥቅም በማስቀደም ለዕውነተኛ ነፃነትና ለአጠቃላይ ለሆነ ማህበረሰብአዊና ኢኮኖሚያዊ ዕድገት መደረግ የሚገባውን ትግል በዚህም በዚያም ብሎ ለማጨናገፍ መሞከር ፣ 6ኛ) በራስ ሎጂክና በራስ ጥቅም በመመራት በተለያዩ መልክ ከውጭ የሚመጣውን ህብረተሰብን የሚያፈራርስ ኢኮኖሚያዊ ፖሊሲ ልክ ከቀና ስዎች አንደመጣና ከሱ በስተቀር ሌላ አማራጭ የሌለ ይመስል ተግባራዊ በማድረግ ኢኮኖሚያዊና ማህበራዊ ሁኔታዎችን ማዛባትና ማዘበራረቅ ነው የአገራችንን ሁኔታ ውሳኔብሰብ ያደረገውና ፣ ህዝባችን የሚመኘውን ሰላምና ደስታን እንዳናጎናጽፈው ሊያግደን የቻለው። ህዝባችን የሚለው ድሮ የውጭ ጠላት ከባድ መሳሪያና የመርዝ ጋዝ በማንገብ ነበር ሊወረን የሚመጣው ፣ የዛሬው ግን እጅግ የረቀቀና በተወሳሰበ መልክ በመምጣት የሚፈታተንና ፣ እንደ አገርና እንደህብረተሰብ ፣ ወይም ደግሞ እንደ ማህበረሰብ እንዳንኖር የሚያደርገን ኃይል ነው ከፊታችን ተደንቅሮ የሚፈታተን እያለ ነው አቅጩን የሚነግረን። ስለዚህም ይለል የኢትዮጵያ ህዝብ ፣ ዛሬ በአገራችን የሰፊነው የጭቆና አገዛዝ ፣ ፋሺስታዊ ድርጊቱ ፣ ሀብትን መቆጣጠር ፣ አብዛኛውን ህዝብ ደግሞ ደሀና አቅመቤት ማድረግ ፣ የአገሪቱን ሀብት መዝረፍና የተወሰነውን የህብረተሰብ ክፍል በ21ኛው ክፍለ-ዘመን ለፊናንስ ካፒታል ባርያ እንዲሆን ማድረግ ፣ አጠቃላይ የሆነ የኢኮኖሚ ድቀት መስፈንና የአብዛኛውን ህዝብ አስተሳሰብ በንግድና ቶሎ ቶሎ ገንዘብ ወደሚያገኝበት እንዲያዘነብል ማድረግ ፣ የወጣቱን መንፈስ በተለያዩ ድረጎች ማደንዘዝና ፣ ለብሄራዊ ነፃነትና ለሀገር ፍቅር ያለውን ፍላጎት መሸሸ እንዲል ማድረግ ፣ በተለይም ለአሜሪካ ፍቅር እንዲኖረው ማድረግና ፣ ማንኛውም ነገር ከአሜሪካ ፍላጎት ውጭ ሊመጣና ሊካሄድ እንደማይችል እንዲያስብ ማድረግ ፣ ባጭሩ እግዚአብሔር የፈጠረለትን የማሰብ ኃይል በመጠቀም ለዕውነተኛ ሰልጣኔ እንዳይታገል ማድረግ ፣ እነዚህ ሁሉ ባለፉት 21 ዓመታት እየተጠናከሩ የመጡና ፣ አገራችን በሁሉም አቅጣጫ እንድትዳከምና ብሄራዊ ነፃነታችን እንዲንሸሸር ያደረጉ ናቸው።

ለምንድነው ያ የተሰበከለት ፣ የተደሰኮረበት የነፃ ገበያና ግሎባላይዜሽን እንደተለፈፈው ዕውነተኛ ዕድገትን ሊያመጣ ያልቻለው? ግራ የተጋባው ህዝባችን እየደጋገመ የሚጠይቀው ፣ አፄ ኃይለስላሴ ከወደቁ በኋላ ይሰበክልና ይለፈፍ የነበረው በአብዮትና በሶሻሊዝም አማካይነት የብልጽግናውን ዓለም ታያላችሁ ፣ ጭቆናን ለአንደኛው ለመጨረሻም ጊዜ በማስወገድ በሰላምና በብልጽግና ትኖራላችሁ እየተባለን ነበር። በሱ ፈንታ ግን መተራረድና መመስቃቀል እንዲሁም ፣ ህገ-አልባነት ሰፍኖ ሰንትና ሰንት መቶ ዐመታት የተገዘገዘበትን የአገር ግንባታ በአንድ ምሽት እንድናወድም ተደርጓል። ይህ ቀን መቼ ያልፋል ብለን ስንጠባበቅ የወያኔ አገዛዝ ከሰማይ እንደወረደ ዱብዳ በገበያ ኢኮኖሚ አማካይነት ለመጨረሻ ጊዜ ብልጽግናን አመጣላችሁ አለን። ሁላችንም የነፃ ገበያን ዘፈን መዘፈን ጀመርን። ይሁንና ግን ከገበያ ኢኮኖሚ የተረፈን የባሰ ድህነት ፣ በኑር ውድነት መስቃየትና በውጭ ዕርዳታ መኖር ነው። በእነ አይ ኤምፍና በዓለም ባንክ ረቆ የቀረበው የነፃ ገበያ ፖሊሲ ለምን የተፈለገውን ውጤት ሊያመጣ አልቻለም? (1ኛ) የአገራችንን የማቴሪያልና ፣ የህዝባችንን የህሊና አውቃቀርና ዕውነተኛ ፍላጎት የሚያንፀባርቅ አልነበረም። እንዲያው እያንዳንዱ አገር ካለው የማቴሪያል ሁኔታ ባሻገር በገበያ የኢኮኖሚ ፖሊሲ ሊጠቃለልና ፣ የኢኮኖሚ ዕድገትም ሊመጣ ይችላል ከሚለው ተራ ስሌት የመነጨ በመሆኑ ከመጀመሪያውኑ እንደዚህ ዐይነቱ ፖሊሲ ህብረተሰብአዊ ቀውስ እንደሚያመጣ የታወቀ ነበር። 2ኛ) ፖሊሲው ተግባራዊ በሚሆንበት ጊዜ የትኛው የህብረተሰብ ክፍል ነው እንደ አንቀሳቃሽ ኃይል ሆኖ ኢኮኖሚውን መልክ ሊያሰዘው የሚችል? የሚለውን ያጠና አልነበረም። እንደሚታወቀው የገበያን ኢኮኖሚ ለማዳበር የግዴታ ብቃት ያለውና የቴክኖሎጂ ትርጉምን የተረዳ የህብረተሰብ ክፍል ያስፈልጋል። እንደዚህ ዐይነቱ የህብረተሰብ ክፍል በሌለበት አገር ውስጥ ከቴክኖሎጂያዊ ምጥቀትና ሰፊ ካለ የገበያ ኢኮኖሚ ይልቅ የግዴታ በንግድና በሌሎች የአገልግሎት መስኮች ላይ ርብርቦሽ የደረጋል። ይህም ማለት በዚህ መልክ ተግባራዊ የሚሆነው የገበያ ኢኮኖሚ የህብት መባከንን ያስከትላል። 3ኛ) ፖሊሲው ህብረተሰብን ከሁሉም አንጻር ከመገንባት(Nation Building) ጋር

የተያያዘ አይደለም። ስለሆነም በአገሪቱ ውስጥ የሚገኘውን ሀብት በሙሉ ፣ የሰውንም ኃይል ጨምሮ ለማንቀሳቀስ የሚያስችል አይደለም። እንዲያው በደፈናው ሁሉም ነገር ከገበያ ኢኮኖሚ አንጻር ብቻ የታየና ፣ የሰው ልጅ ፍላጎት በተወሰነ ነገር ላይ ብቻ እንዲሸከረከር በማድረግ ሀብተሰብን ለመበወዝ የሚያመች ሁኔታን ነው የፈጠረው።

ስለሆነም ከነፃ ገበያ በስተጀርባ የተጠነሰሰውን አደገኛ መርዝ ለመመርመር አንድም የቃጣ ኃይል አልነበረም። ይህ ብቻ ሳይሆን ፣ የነፃ ገበያ የሚባለው ተግባራዊ መሆን ከጀመረ ጀምሮ ፣ ሀብተሰብአዊ ሀብት እየተዘረፈ በጥቂ ሰዎችና አንድ ኩባንያ ስር የሚጠቃለልበት ሁኔታ ሲፈጠር ዝም ብሎ ማየት የተቃዋሚውን ኃይል ትዝብት ውስጥ ከቶታል። ከዚህም ባሻገር በዚህ ዐይነቱ የነፃ ገበያ ኢኮኖሚ አማካይነት ህዝባችን የባሰውን ወደድህነት ዓለም ሲገፈተርና አቅም-ቢስ ሲሆን ከህዝባችን ጎን ቆሞ ይህንን ዐይነቱን ምስቅልቅልና አገር አፍራሽ ሁኔታን በጋራ ሊቋቋም የሚችል ኃይል ብቅ ሊል አልቻለም። ስለሆነም ህዝባችን እየደጋገመ የሚለው የአንድ ተቃዋሚ ኃይል የህዝብ አለኝታነት ሊረጋገጥ የሚችለው በእንደዚህ ዐይነቱ ባህላዊና ሀብተሰብአዊ መመስቃቀል ወቅት ችግራችንን ተረድቶ ሊታገልና ሊያታግል የሚችል ኃይል ሲኖር ብቻ ነው። ይሁንና በአገራችን ምድር ይህንን ሁኔታ ሊጋፈጥ የሚችል ኃይል ብቅ ሊል አልቻለም በማለት ነው ሮሮውን የሚያሰማው። በእርግጥም ከሌሎች የአፍሪካ አገሮች ጋር ስንወዳደር በአገራችን ለሰፊው ህዝብ የሚያሰብና ፣ ከጎኑ የቆመ የበሰለ ምሁር ማግኘት ከባድ የሆነበት ሁኔታ ተፈጥሯል ማለት ይቻላል። አብዛኛው ምሁር ነኝ ባይ አያገባኝም እንደማለት የሚታዩ ነገሮችን ዝም ብሎ የሚያልፍ እንጂ አንድ ህዝብ በዚህ ዐይነት መልክ መኖር የለበትም በማለት ሊጋፈጥ የተዘጋጀና የሚዘጋጅ አይደለም። ማህበራዊና ሀብተሰብአዊ ንቃተ-ህሊናው በጣም ደካማ ነው ማለት ይቻላል። ከዚህም በመነሳት ሰፊው ህዝብ የሚለው አንድ ተቃዋሚ ነኝ የሚል ፓርቲ ዋና ዐላማው ለሰልጣን መታገል ብቻ ሳይሆን ፣ በየጊዜው በሀብተሰብ ውስጥ የሚከሰቱትን አደገኛ ነገሮች በመመርመርና ለህዝብ በማሳወቅ አጥብቆ እንዲታገለውና በመንግስት ላይ ግፊት በማድረግ አስቸኳይ እርምጃ እንዲወስድ ማድረግ ነበር። ይህ ሲሆን ብቻ ይላል የኢትዮጵያ ህዝብ ፣ ለዕውነተኛ ነፃነት የሚደረገው ትግል ትክክለኛውን ፈር ለመያዝ ይችላል በማለት እቅጩን ይነግረናል።

ከዚህም በመነሳት ህዝባችን የሚለው ብዙ ነገሮች እየተደበሰበሱ በመሄድና በመከማቸታቸው ዕውነትን ከውሸት መለየት የማንችልበት ሁኔታ ተፈጥሮአል። ማን ከኛ ጋር ተስልፎ እንደሚታገል ፣ ዓላማውስ ምን እንደሆነ ለማወቅ ግራ የተጋባንበት ሁኔታ ተፈጥሯል በማለት ያለበትን እጅግ አስቸጋሪ ሁኔታ ያሰማል። አዲሱ ትውልድም ሆነ ከአብዮቱ የተረፈው ታጋይ የአገራችንን ሁኔታ በሰፊው በመገምገም አማራጭ መፍትሄ በመስጠት ህዝቡን ሲያስተምርና ታሪካዊ ሚናውን በመረዳት ለነፃነቱና ለክብሩ እንዲታገል የሚያግዙት ስትራቴጂ ሲሰጥ አይታይም። በተለይም አንድ ሰሞን ሶሻሊዝም እያለ ይታገል የነበረውና ከአብዮቱ የተረፈው ዛሬ በምን የቲዎሪ መሰረት ላይ ተንተርሶ ለየትኛው ዓላማ እንደሚታገል ግልጽ አይደለም። በአጠቃላይ ሲታይ ተቃዋሚ ነኝ የሚለው በአብዮቱ ውስጥ በንቁነት ያልተሳተፈውና ፣ አዲሱ ትውልድና ከአብዮቱ የተረፈው ኃይል አጠቃላይ ከሆኑ ነገሮች አልፎ በመሄድ በአዲስ አስተሳሰብ በመመራት ምን ለሚመስል ሀብተሰብና ፣ በምንስ ዐይነት የኢኮኖሚ ቲዎሪና ፍልስፍና በመመራት ነው አገራችንን መገንባት የምንችለው የሚለውን ከባድ ጥያቄ በማንሳት ሲወያዩና ሲከራከሩ አይታይም ፣ አይሰማም። እንደሚታወቀው ዓላማው ግልጽ ያልሆነና በቲዎሪ ተመስርቶ የማይደረግ የትግል ዘዴ አስቸጋሪ ሁኔታ ውስጥ እንደሚከተት ከብዙ የሶስተኛው አገሮች ልምድ መቅሰም ያስፈልግ ነበር። ስለሆነም ተቃዋሚ ነኝ የሚለው ኃይል በሙሉ ግልጽ የሆነ በሃሳብ ላይ የተመረኮዘ ውይይትና ክርክር ካለደረገ ትግላችን መና ሆኖ መቅረቱ ብቻ ሳይሆን ፣ በአገዛዙና በውጭ ኃይሎች መሀከል ያለው ያልተባረከ ጋብቻ ተጠናክሮ በመቀጠል አቺ የሶስት ሺህ ዐመት ታሪክ አላት የምትባል አገር ለመጭው ትውልድ የምታስተላልፈው የታሪክ ቅርስ አይኖራትም። ከዚህ በመነሳት የኢትዮጵያ ምሁር ፣ በተለይም ደግሞ ወጣቱ ደፍሮ መወያየትና መከራከር ያለበት ጉዳይ በሚቀጥሉት ነጥቦች ላይ ነው።

የአገር ጉዳይ!

ለምንድነው የኢትዮጵያ ህዝብ ከአንዴም ከሁለቱም በላይ ከውጭ የመጣበትን ጠላት እየተጋፈጠ መክቶ የመለሰው? ለምንድነው እጁን አንስቶ በመሰጠት አገሩ እንዲደፈር ያለደረገው? ምክንያቱም ቀላል ነው። ምክንያቱም የውጭ ኃይል ባርነትን ማሰፈሩ ብቻ ሳይሆን፤ ከትውልድ ወደ ትውልድ የተላለፉ የታሪክና የባህል ቅርሶችን በማውደም አገራችን እንደ አገር የሚያስጠራት የታሪክ ቅርስ እንዳይኖራት ስለሚያደርግ ነው። ይህ ማለት ግን፤ ዕድገትን የሚያግዝ፤ ህብረተሰብአዊ መተሳሰርን የሚያድስና ዕውነተኛ ግለሰብአዊ ነፃነትን የሚያመጣን ከውጭ የሚመጣን መንፈስን የሚያድስ ባህል መቃወሙ አልነበረም። እንደሚታወቀው ከአስራዘጠነኛው ክፍለ-ዘመን ጀምሮ በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ መልክ የተካሄዱት ወረራዎችና ሰተት ብሎ መግባቶች ለህዝቦች ዕውነተኛ ነፃነትን ለማምጣት አልነበረም። ስለዚህም በዚያን ጊዜ ማንም የሚጋፈጠኝ ኃይል የለም ብሎ መሳሪያውን አንግቦ የሚመጣን ኃይል ለመቋቋምና መክቶ ለመመለስ ከባድ አልነበረም። በዘመን ግሎባላይዜሽንና በነፃ ገበያ ዘመን ግን ትግሉ በቀጥታ በመጋፈጥ መክቶ መመለስ የማይቻልበት ሁኔታ ተፈጥሯል። የግሎባል ካርታሊዝም ውስብስብነትና ኃይልነት፤ እንዲሁም በረቀቀ መልክ ገብቶ አንድን አገር ምስቅልቅሉን ማውጣት ብዙዎቻችንን አቅም-ቢስ ወደ ማድረግ አድርጏል። በሌላ ወገን ደግሞ ይህንን ዐይነቱን በረቀቀ መልክ የሚካሄድን ወረራና አገርን ማውደም አንዳንዶች በጊዜው ሲያሳሰቡ የድሮውን ነገር ቀስቀሳችሁብን፤ ይህ ዐይነቱ የትግል ዘዴ አክራሪነት ነው በማለት አንዳንዶች ዘመቻ በማድረጋቸውና በማዘናጋታቸው ቀደም ብሎ በቲዎሪ ወይም በምሁር ደረጃ ሊደረግ የሚገባውን መከላከልና ዝግጅት ማድረግ የማይቻልበት ሁኔታ ሊፈጠር ቻለ።

ከዚህ ስንሳ ይህንን የተወሳሰበውን ዓለም የሚረዱ በጣም ጥቂቶች ናቸው። ይህ ብቻ ሳይሆን አንድ አገር በሁለንታዊ መልኩ የሚገለጽና፤ በተለይም ደግሞ በጠንካራ የኢኮኖሚ መሰረት ላይ ካልቆመ በውጭ ኃይል የሚጠቃ መሆኑን ሊረዱ የሚችሉ አምብዛም ይደሉም። አያንዳንዱ ምሁር ነኝ ባይ አንድ አገር ማህበረሰብአዊ፤ ባህላዊ፤ ስነምግባራዊ፤ ሞራላዊና ህብረተሰብአዊ እንደመሆኑ መጠን እንደዚህ ዐይነቱ በተከታታይ ጥናት በሚደረግ ዝግጅት ነው መልክ ሊይዝና በፀና መሰረት ላይ ሊገነባ የሚችለው ብሎ ካለሰተማሪ የብዙዎቻችን ጉዞ የጭፍኖች ዐይነት ጉዞ ነው የሚሆነው። በተለይም ደግሞ የብሄረ-ሰብ ትግልና ነፃነት የሚለው አስተሳሰብ በሰፊነት አገር፤ የህብረተሰብን በሁለንታዊ መልክ መገለጽ ለመጠየቅ፤ ለመመራመርና ለመረዳት የሚፈልግ የለም። በአንድ አስተሳሰብ ግን ደግሞ ሳይንሳዊ ይዘት በሌለው ነገር ላይ የሚደረግ ትግል አለመደማመጥን፤ እንዲያም ሲል አክራሪነትን በማስቀደም መመለስ የሚገባውና ማንኛውንም ግለሰብ የሚጠቅም መልስ ተድብስብሶ እንዲቀር ይደረጋል። በተጨማሪም የአድርባይነት ባህል በተስፋ-ፋብነት፤ ከአገር ይልቅ ግለሰቦችን በማስቀደም ዕውነተኛ ህዝባዊ ነፃነት ለማምጣት በማይታሰብበትና ከጭንቅላት ጋር ባልተዋሃደበት አገር፤ ለብዙዎች የአገርን ትርጉምና ምንነት ለማስረዳት እጅግ አስቸጋሪ ይሆናል። ከዚህ ሌላ አሁን የተያዘው ፈሊጥ ደግሞ አንዳንዶቻችን የኢትዮጵያን አገርነት በአሜሪካ መነፅር የማየቱ ጉዳይ አሳሳቢ እየሆነ መጥቷል። የኢትዮጵያ ህዝብ ዕድልና፤ ኢትዮጵያም እንደአገር የመኖሯ ጉዳይ ከአሜሪካ ስትራቴጂያዊ ስሌት ውጭ ሊታሰብ እንደማይችል ቀድሞውኑ እንዳንዶች ጭንቅላታቸው ውስጥ የቀረጹ ይመስላሉ። ባለፉት ዐመታት ለፕሬዚደንት አባማም ሆነ ለወይዘሮ ክሊንተን የተጻፉትን የልምምጥና የሮሮ ደብዳቤዎች ለተመለከተ አንድ ግንዛቤ ውስጥ ሊከተን ችሏል፤ ይኸውም የኢትዮጵያ ህዝብ የነፃነት ጥያቄ ከአሜሪካ ጥቅም ጋር የተሳሰረ ነው እንደማለት ነው። ይህ ዐይነቱ አካሄድ ደግሞ የኢትዮጵያን የሶስት ሺህ ዘመን አኩሪ ታሪክ የሚፃረር ብቻ ሳይሆን፤ የኢትዮጵያ ህዝብ ከአንዴም ሁለቱም በላይ በጋራ በመነሳት መክቶ የመለሰውን ጠላት ከቁጥር ውስጥ እንዳናገባ የሚያደርግ እጅግ አደገኛ አካሄድ ነው። በዚህ ዐይነት ለኢትዮጵያችን በምናደርገው ትግል ግራ የተጋባን ብቻ ሳንሆን፤ ለአገራችን ነጻነት ቆመናል የምንል ሰዎች ከሁለት አንዱን በመምረጡ ላይ ችግር ውስጥ ገብተናል። ለምሳሌ የዛሬው የአገራችን አገዛዝና አሜሪካ እጅና ጓንቲ ሆነው እንደሚሰሩ የታወቀ መሆኑ ብቻ ሳይሆን፤ ከሃያ

አንድ ዐመት ጀምሮ በአገራችን ምድር የተካሄደው አረመኔያዊ ሁኔታን ፣ በሁለት መባለግ ከአሜሪካ ፖሊሲና ጣልቃ-ገብነት ውጭ ተነጥሎ በፍጹም ሊታይ አይችልም። አሜሪካ እንደዚህ ዐይነቱን አረመኔያዊ አገዛዝ የደገፈና የሚደግፍ ከሆነ በምን ተዐምር ነው የዲሞክራሲና የእኩልነት ጠበቃ ሊሆን የሚችለው? እንደሚታወቀው ዲሞክራሲና እኩልነት ዓለማዊ ህጎችና መሰረተ-ሃሳቦች እንደመሆናቸው መጠን ለአንዱ የሚሰጠው ለሌላው የሚከለክሉ አይደሉም። አንድ ለዲሞክራሲና ለእኩልነት ቆሜያለሁ የሚል ኃይል መንግስት ደግሞ በአንድ አገር ውስጥ በአገዛዙ በደል የሚፈጸም ከሆነ ፣ ከእኩልነት ይልቅ በደሀና በሁብታም መሀከል መረን የለቀቀ ልዩነት ከተፈጠራና ፣ በዚያውም ነፃነት ከታፈነ ይህ እንዲቆም የግዴታ መገትገትና ፣ ማስቆም የማይችል ከሆነ ደግሞ ልዩ አርምጃ በመውሰድ ለነፃነት እንታገላለን የሚሉትን ኃይሎች መደገፍ ነበረበት። በአሜሪካ የውጭ ፖለቲካ ታሪክ ውስጥ ግን አሜሪካ ለነፃነት እንታገላለን በሚሉ ኃይሎች ጎን የቆመበት ጊዜ ታይቶ አይታወቅም። እንዲያውም ዕውነተኛውን ነፃነት ሲያፍንና ብሄራዊ ነፃነትን ሲቀናቀን እንደነበር የአንዳንድ የላቲንና የአፍሪካ አገሮች የትግል ታሪክ ህያው ምስክር ነው። ይህንን የሚክድ በአሜሪካ ፍቅር ያበደ ብቻ ሳይሆን ፣ የአንድን ህዝብ የነፃነት ፍላጎት የሚክድና ፣ ለዕውነተኛ ነፃነትና ለአገር ልዕልነት የሚደረገውን ትግል ለማጨናገፍ የሚሞክር ነው።

ከዚህ ስንሳ የአገራችን እንደ አገር የማየቱና የመገንባቱ ጉዳይ ከአሜሪካን ስትራቴጂያዊ ጥቅም ውጭ ማየት የሚያስፈልግ ይመስለኛል። የአሜሪካን መንግስትና የኢትዮጵያ ህዝብ ህልም አሳትና ጭድ ሆነው መታየት ያለባቸው እንጂ ፣ የለም ካለሱ ሊሆን አይችልም ብለን የምንታገል ከሆነ በማወቅም ሆነ ባለማወቅ ፀረ-ኢትዮጵያ ትግል ነው የምናካሂደው ማለት ነው። በመሆኑም የአሜሪካንን ጣልቃ-ገብነት የሚቃወም ሁሉ በሌላ ዐይን እየታየ ፍዳውን የሚያይበት ምንም ምክንያት የለም። የብዙዎቻችንም ችግር የዓለምን የተወሳሰበ ሁኔታ በየዋህነት መነፅር ማየታችን ብቻ ሳይሆን ፣ በዚህ ዓለም ላይ የሚፈፀሙት በደሎች በሙሉ ጥቂት አሸባሪዎችና አምባገነን ኃይሎች የሚፈጥሩት ችግር ነው የሚል የፖለቲካ ሳይንስን ህግ የሚገረር አካሄድ ነው። በሌላ አነጋገር ዛሬ በዓለም ላይ የሚፈፀሙት የአስተዳደር በደሎች ፣ ጭቆናዎች ፣ የኃይል አሰላለፍ ሁኔታ ፣ በጥቂት ሰዎች እጅ የሁለት ክምችትና በመሳሪያ ታጥቆ አንድን ህዝብ ማሰቃየት ከሁለተኛው ዓለም ጦርነት በኋላ የተፈጠሩና እየተጠናከሩ በመምጣት ስር እየሰደዱ ናቸው። ይህ ደግሞ ካለምክንያት አይደለም። በብዙ የሶስተኛው ዓለም አገሮች ፣ በተለይም በአፍሪካ ውስጥ የነቃና ሰፋ ያለ ፣ እንዲሁም ደግሞ ለነፃነትና ለዕድገት የቆመ ኃይል በተለያዩ ምክንያቶች ሊፈጠር ባለመቻሉ ኋላ ቀር ኃይሎችን በሰላላና በመሳሪያ በማሰልጠን የጭቆና አገዛዝን ለማስፈን አመቺ ነበር። ስለ ኢኮኖሚ ዕድገት ፣ ስለነፃ ገበያና ስለ ዓለም አቀፍ የስራ ክፍፍል ትምህርት የተማረ ወዲያውኑ ሊገነዘብ የሚችለው ፣ የአብዛኛዎቹ የአፍሪካ መንግስታት ተልዕኮ ወደ ውስጥ ጭቆናን ማስፋፋትና ኢኮኖሚያዊ ዕድገትን መግታት ሲሆን ፣ በዚያውም መጠን ደግሞ አገሮችን በአሜሪካን ስትራቴጂያዊ ስሌት ስር ጥገኛ እንዲሆኑ በማድረግ የባርነት ዘመኑን ማራዘምና የአገርን ትርጉም ማሳጣት ነው። ይህ ዐይነቱ የፀረ-ዕድገትና የፀረ-ነፃነት ትግል በዘመነ ግሎባላይዜሽን እጅግ በረቀቀ መልክ የሚካሄድ ሆኗል።

ስለሆነም የኢትዮጵያ ህዝብ ጥያቄ ፣ ለምንድነው ይህ ተማርኩ የሚለው ኢትዮጵያዊ ግራ ተጋብቶ ግራ የሚያጋባኝ? በማለት እርድውንና ህዘኑን ያሰማል። ከምሰማው ፣ ከአገር ከሚመጡ ተራ ሰዎች ከሚመስሉ ጋር ቁጭ ብዩ ለብዙ ቀናትም ሆነ ሰዓታት ሳወራ የማገኘው ልምድ ሰፊው የኢትዮጵያ ህዝብ ጠላቱንና አገሩን የሚያውድመውን ኃይል ጠንቅቆ የሚያውቅ መሆኑን ነው። የአሜሪካን ኢምፔሪያሊዝም ጠላቱና አጥፊው እንደሆነ ጠንቅቆ ያውቃል። በዚህ ኃይል መንግስትም በየጊዜው የተሰነዘረበትን የረቀቀ አገር አውዳሚ ሴራ ተገንዝቧል። የኢትዮጵያ ህዝብ ችግር ተቃዋሚ ነኝ የሚለውንና እዚህና እዚያ የሚረረጠውን ኃይል የመረዳቱ ላይ እንጂ ፣ ከሃያ ዐመት በላይ በወያኔና በግብረ-አበሮች የተቀነባበረበትንና የተሰነዘረበትን ሴራ የመረዳቱ ላይ አይደለም። በመሆኑም ተቃዋሚው ኃይል አገር የሚለው ግዙፍ ፅንሰ-ሃሳብ አስከፊገው ድረስ ትግል የሚባለው ነገር ትርጉም አይኖረውም። በየጊዜው ፕሮራም በመጻፍና

በመደርደር አገርም መገንባት አይቻልም ነው የሚለው ህዝባችን። ምክንያቱም ቀላል ነው ፤ የአንድ አገር ትርጉም ከፕሮግራም በላይ የሆነና በተወሳሰቡ መልኮች የሚገለጽ ብቻ በመሆኑ ነው። ስለሆነም አንድ ፕሮግራም ትርጉም የሚኖረው ይህ የተወሳሰበ የአገር ጉዳይ ከቁጥር ውስጥ የገባ እንደሆነ ብቻ ነው። ከዚህ በመነሳት እስኪ አገር ማለት ምን ማለት እንደሆነ በመጠኑም ቢሆን ለመቃኘት እንሞክር። ለምንድነው አንድ ህዝብ አገራ ብሎ ለአገሩ የሚዋደቀው? አገርስ ማለት ምን ማለት ነው ? አንድ አገርስ ወደ ብሄረ-ሰብነት ሊቀነስ ይችላል ወይ? እነዚህን ጥያቄዎች በመጠኑም ቢሆን ለመመለስ እንሞክር።

በመጀመሪያ ደረጃ ማንም ሰው በአንድ አገር ውስጥ መወለዱ ወይት ወይም አቅዶት የሚያደርገው ነገር አይደለም። በተጨማሪም ከዚህኛው ወይም ከዚያኛው ብሄረ-ሰብ መወለዱ ያጋጣሚ ጉዳይ እንጂ ከመጀመሪያውኑ የሚታቀድ አይደለም። ስለዚህም አንደኛው አማራ ፣ ሌላው ትግራይ ፣ ሌላው ደግሞ ኦሮሞ ስለሆነ በኩራት ወይም በዝቅተኛ ስሜት ራሱን የሚያስጨንቅበት ምክንያት የለውም። የዚህ ዐይነቱ የመናናቅና የመጠላለት ስሜት የሚመነጨው በመሰረቱ ሰፊ ያለ ጭንቅላትን ብሩህ የሚያደርግ ዕውቀት(Enlightenment) ስላልተሰፋፋና ፣ ከዚህም ሆነ ከዚያኛው ብሄረ-ሰብ ተወለድኩኝ የሚል ግለሰብ ራሱን ስለማይጠይቅና ስለማይመራመር ሁልጊዜ በመጠራጠር ዓለም ውስጥ እንድንኖር ተገደናል ። ሰፊ ያለ በሁሉም አቅጣጫ የሚገለጽ ዕውቀት አለመዳበር የግደታ አገር የሚለውን ስም ወይም ደግሞ ኢትዮጵያን እንድንጠላ ሊያደርገን በቅቷል። ኢትዮጵያ የሚለው ስም ከጭቆናና ከብዝሃ ጋር በመያያዝ የሀብረተሰብአችንን የተወሳሰበ የታሪክ ሂደት እንዳንረዳን በማድረግ የሚያሳፍር ሆኗል። ብሄረተኝነት እንዳይዳብርና ለአገር በጋራ ተነስተን እንዳንሰራ እንቅፋት ሆኗል። የብዙዎቻችን ችግር ፣ በተለይም በብሄረ-ሰብ መነፅር የታወርን ማንነታችንን ለመግለፅ የምንሞክረው የመጣንበትን አካባቢ አጉልቶ በማሳየት እንጂ ፣ እያንዳንዳችን በአንድ ትልቅ ኮስሞስ ውስጥ ተጠቃለን የምንገኝና ፣ ማንነታችንም ሆነ ምኞታችን በጠባቡ ኮስሞስ ውስጥ ሳይሆን በሰፊው ኮስሞስ ውስጥ ብቻ ተግባራዊ ማድረግ እንደምንችል አይደለም የምንገነዘበው። የብዙዎች በብሄረ-ሰብ መነፅር የታወሩ ግለሰቦችም ሆነ ቡድኖች ዋናው ችግር የተፈጥሮን ህግ በፍጹም ያለመረዳት ችግር ነው። ለምሳሌ አንድ ልጅ ከተፀነሰ በኋላ እዚያው እናቱ ማህፀን ውስጥ ለዘለዓለም ሊኖር አይችልም። ከዘጠኝ ወር በኋላ ተረግዞ ሲወለድ ሊያደግ የሚችለው ፣ ሙሉ አካል ኖሮት ሊያሰብና ዕውነተኛ ነፃነቱንም ሊቀዳጅ የሚችለውና ፈጣሪ የሚሆነው ሰፊ ባለው ኮስሞስ ውስጥ አየር መተንፈስና ሙቀት ማግኘት ሲችል ብቻ ነው። ይህ ዐይነቱ ባይሉጂካዊ ክንውን ለአገርና ለሀብረተሰብ ግንባታም ያገለግላል። ብሄረ-ሰቦችና ጎሳዎች የሚባሉት ነገሮች ዕውነተኛ ነጻነታቸውን መቀዳጀት የሚችሉት በሰፊው ዕውነተኛ ነፃነትና ብርሃን በሚፈናጠቁበት ኮስሞስ ውስጥ ገብተው መዋኘት የቻሉ እንደሆነ ብቻ ነው። ይህም ማለት ከጠባቡና ከማያፈናኛው ጥቃቅኑ የብሄረ-ሰብ ዓለም ሰፊው አገር ለማንኛውም ግለሰብም ሆነ ፣ የዚህ ወይም የዚያኛው ብሄረ-ሰብ አባል ነኝ ለሚል የበለጠ ለመዳብር ያመቸዋል። በሌላ ወገን ደግሞ በአንድ ትልቁ ኮስሞስ ውስጥ የተጠበቀው የፀሀይ ብርሃንና ነፃነት መፈናጠቅ የማይችል ከሆነ ፣ ለምን እንደዚህ ዐይነቱ ነፃነትን አፋኛና ዕድገትን የሚቀናቀን ሁኔታ ሊፈጠር ቻለ? ብሎ በሀብረተሰብ-ሳይንስ ዘዴና በፍልስፍና መነፅር መመርመሩ እጅግ አስፈላጊ ነው። ይህን ከማድረግ ይልቅ በጥላቻ ተነስቶ አንድን የሀብረተሰብ ሁኔታ በጨቋኝና በተጨቋኝ በመክፍል አጉል ትግል መጀመርና ማካሄድ ወደ ዕውነተኛው ነፃነት ከማምራት ይልቅ ትግሉን ውስብስብ በማድረግ የጭቆናው ዘመን እንዲራዘም ያደርጋል። ካሊያም ደግሞ ጥራት የጎደላቸው ኃይሎች ስልጣን ላይ በመውጣት ከነፃነት ይልቅ ሌላ የረቀቀ ጭቆናንና ሀብረተሰብአዊ መመስረታችን ያስከትላሉ።

ከዚህ በመነሳት አገር ማለት ምን ማለት ነው? የሚለውን በመጠኑም ቢሆን ለመቃኘት እንሞክር። አገር ሲባል አንድ ሰው የተወለደበት ቀዩ ብቻ ሳይሆን ትዝ የሚለው ፣ ለአቅሙ-አዳም አስኪደርስ ድረስ ያሳለፈባቸውን ጊዜያት ፣ መጥፎም ይሆኑ ጥሩ ነገሮች ወደ ኋላ ዞር ብሎ ሲያገናዝብ የሚሰማው ትዝታ ነው። ተራራው ፣ የወጣበት ዛፍ ፣ እንጨት ወይም ችቦ ለመልቀም የተጓዘበት ዳር ፣ የተሻገረበት ወይም የዋኘበት ወንዝ ፣ የተጨዋታቸው ጨዋታዎች ፣ የኖረበት ኑር ፣ ከሰው ጋር የነበረው ግኑኝነት ፣ የተማረበት ትምህርት ቤት ፣ እያደገ ሲሄድ ደግሞ ኳስ የተጨዋተበት ሜዳ ፣ ሲጎረምስ

የደንበኞች ዳንብ ቤት ፣ መገናኛ ቤት ፣ የጀመረበት ፣ እንዲያም ሲል ሰው መናቅ የጀመረበት ፣ ከአጭር የጉርምስናው ጊዜ ሲለቀቅ ደግሞ ራሱን ማግኘት የጀመረበት ጊዜና ፣ ይንቅ የነበረውን ሰው እንደገና ማክበር የጀመረበት ዘመን ፣ ... ወዘተ. የአንድ ሰው የአገርነት መግልጫዎች ናቸው። አንድ ሰው ለሰላላና ለአርባ ዐመታት ውጭ አገር ቢኖርም እየተመለሰ ጭንቅላቱን የሚያስጨንቁት ፣ ደስታና ስቃይ የሚፈራረቁበት ፣ በተለይም በወጣትነት ዘመኑ ያሳለፈባቸውን ጊዜያት ትዝ ሲሉት ነው።

በአርግጥ የአንድ አገር ትርጉም በዚህ ብቻ የሚገለጽ አይደለም። እንደ ንቃተ-ህሊናችን የአንድ አገር ትርጉም ወደ ኋላ ዞር ብለን ስንመረምርና በታሪክ ወይም በህብረተሰብ አገንባብ መነፅር ስንመለከት የተጓዘችበትን ጠመዘማዛ ሂደት የቱን ያህል አስቸጋሪ እንደነበር የተገነዘብን እንደሆነ ነው። ስለሆነም አንድ አገር ሊወራትና የራሱ ተገዢ ሊያደርጋት የመጣን ኃይል ባለ በሌለ ኃይሏ መክታ ስትመልስና ፣ ህዝቡ ተደራጅቶ በአንድ ባንዲራ ስር ሲገዛና ፣ አገር ሊገነባ ተፍ ተፍ ሲል የአንድ አገር ጣዕምነት የበለጠ እየታወቀ ይመጣል። ስለዚህም አንድ አገር አንድን ህዝብ በሚያስተሳስር ባንዲራ የሚገለጽ ነው። በአንድ የመግባቢያ ቋንቋ የሚገለጽ ነው። ህብረተሰቡን በሚያስተሳስር ልዩ ልዩ ባህላዊ ነገሮች የሚገለጽ ነው። ተረት ተረት ፣ ልዩ ልዩ የህብረተሰቡን ግንኙነቶች የሚገልጹ ግጥሞች ፣ እንደ ዕድገታችን ደግሞ በሙዚቃና በስዕል የሚገለጽ ነው። ይህም ማለት የአገር ትርጉምነት በግልጽ የሚታይ ሲሆን ፣ በሌላ ወገን ደግሞ እጅግ በረቀቀ መልክ የሚገለጽ ፣ በልዩ ልዩ ህብረተሰብአዊ ድሮች የተሳሰረና በሰነ-ጽሁፍና በግጥም የሚተነተን ነው።

ስለሆነም በማወቅም ሆነ ባለማወቅ ከዚህኛውም ሆነ ከዚያኛው የብሄረ-ሰብ ክፍል ተወለድን የምንል ፣ ለዚህኛው ወይም ለዚያኛው ርዕዮተ-ዓለም አደርን የምንል ፣ የዚክኛው ወይም የዚያኛው ህብረተሰብ ክፍል አካል ነን የምንል ፣ በተለይም ባለፉት አርባ ዐመታት አገራችንን ስንፈታተናት ከርመናል። በሰፊው ካለማሰብ የተነሳና በራስ ወይም በድርጅት ፍቅር በመወጠር አገራችንን ዛሬ ላለችበት አደገኛ ሁኔታ የየበኩላችንን አስተዋፅዖ አድርገናል። በተለይም ደግሞ ሳንወድ በግድ የርዕዮተ-ዓለም ሰለባ በመሆን ፣ ከአገራችን ፍቅር ይልቅ ሌላ አገር ፍቅር በማሳየት ፣ ብዙም ሳይገባን ህዝባችንና አገራችንን በመናቅ በጣም በተወሰነ እጅግ አደገኛ ዘመናዊ ዕውቀት በመታወር የአገርን ትርጉም አሳጥተናል። በተጨማሪም ደግሞ ይህች የተወሳሰበች የመጣችውን ዓለም ሁኔታ በቅጡ ካለመረዳት የተነሳና ፣ የአገራችንን ዕድል በኛ ኃይልና ዕውቀት ላይ ካማድረግ ይልቅ በውጭ ኃይሎች ላይ በማድረግ ለነፃነት የሚደረገውን ትግል ውስብስብ አድርገናል። በአሻጥር ዓለም ውስጥ በመግባትና ግለሰቦችን በማሳደድ ለዕውነተኛ ነፃነት የሚደረገውን ፣ ለህዝብ ፍቅርና ሰላም የሚያመጣውን ዕውነተኛውንና ቀናውን መንገድ አሰናክለናል።

የኛ ለአገራችን ያለን ፍቅር እንዲያው አገሪ አገሪ እያልን ስለለቀስንና ስለጮህን አይደለም የሚገለጸው። በአውሮፓ ምድር ውስጥ ለአንድ አገር ዕድገት ፣ አንድ አገር እንደህብረተሰብና እንደማህበረሰብ እንዲተሳስርና ፣ ህዝቡም በአገሩ ላይ ፍቅርና ዕምነት እንዲኖረው የተደረገውን ትግል ስንመረምር የአገር ግንባታ እንዲያው በተራ ዕውቀት እንደማይካሄድ በቀላሉ መረዳት ይቻላል። የአውሮፓ ምሁራን ለአገራቸው ነፃነት ትግል ሲጀምሩ የህዝቦቻቸውን የኑሮ ሁኔታ በዚያን ጊዜ ከነበሩበት ሁኔታ ነጥለው በፍጹም ያዩበት ጊዜ አልነበረም። ይህም ማለት ፣ የህዝቡ የማሰብ ኃይል ሁኔታ ፣ ተፈጥሮን በቁጥጥሩ ስር ለማድረግ ያለው ችሎታና ያለመናገር ጉዳይ ፣ እንደማህበረሰብ የመደራጀቱና ያለመደራጀቱ ጉዳይ ፣ በየጊዜው ብቅ ጥልቅ የሚሉት ገዢዎች ንቃተ-ህሊና ጉዳይ ፣ ወዘተ... ወዘተ. በመመርመር ነበር። ከሶስት ሺህ ዐመት ጀምሮ አገርን እንደማህበረሰብ ለመገንባት የተደረገውን የአውሮፓውን ህዝብ የትግል ታሪክ ስንመረምር ትግላቸው በአሰራራዊና ፣ በዚያን ጊዜ የነበረን ኃይል መንግስት በመማፀን የሚደረግ ትግል ሳይሆን በከፍተኛ የጭንቅላት ስራ በመመራትና በመመካት ብቻ ነበር ይካሄድ የነበረው። እንደሚባለውም ዕውነተኛ ነፃነት ሊገኝ የሚችለው በጠብመንጃ ኃይል ሳይሆን በዕውቀት ኃይል ብቻ ነው። የመጨረሻ መጨረሻም የአንድ አገር እንደ አገርነት መታወቅ የሚችለው አንድ ህዝብ ቀስ በቀስ ነፃነቱን መቀዳጀት ሲችል ፣ ወይም ደግሞ የራሱን ዕድል ራሱ ወሳኝ መሆኑ ሲረዳ ብቻ ነው። ለዚህ ደግሞ ንቃተ-ህሊና ወይንም ዕውቀትና የራስን ሚና መረዳት ያስፈልጋል።

ሰለሆነም የአውሮፓ ምሁራን ትግላቸውን የጀመሩት የብሄረ-ሰብን ጥያቄ በማንሳትና ፣ አንደኛው ከሌላው ይለያል ወይም ይበልጣል ብለው አጉልተው በማንሳት ሳይሆን ፣ የአንድ ህዝብ የዕድገት እንቅፋቱና የነፃነት እጦት የትክክለኛ ዕውቀት አለመኖርን መሆኑን በመረዳት ብቻ ነው። ከዚህ በመነሳት የአውሮፓ ምሁራን ወደዚህ ዐይነቱ የአብዮቶች ፈላጊ ወደሆነው የብሄረ-ሰብ ጥያቄና የርዕዮተ-ዓለም ትግል ላይ መምጣትና ጭንቅላታቸውን በዚያ መወጠር አስፈላጊያቸው አለባቸውም። የነሱ ጭንቀት እንዴት አድርገን የተፈጥሮንና የህዋን ምስጢርና ህግጋት መረዳት እንችላለን ፤ ከዚያ በመነሳት እንዴት አድርገን አዳዲስ ነገሮች በመፍጠር እያንዳንዱ ግለሰብ የራሱ ባለቤት እንዲሆን ማድረግ እንችላለን? የሚለው ነበር የሚያስጨንቃቸው። ሀቀኛ የአውሮፓ ምሁራን በፍጹም ለሰልጣን የታገሉበት ጊዜ አልነበረም። ዕውነተኛ ምሁራን የቀን ተቀን ኑሮአቸውን ዕውነትን ከመፈለግ ጋር በማጣመርና ፣ አዲስ ዕውቀት በመፍጠር የሰው ልጅ በተፈጥሮ ላይ የተወሰነ ቁጥጥር እንዲኖረውና የሰለጠነ ማህበረሰብ እንዲመሰርት ነበር ትግላቸው። ሰለዚህም ነው ፍልስፍናን ፣ የቴዎሎጂ ምርምርን ፣ በተፈጥሮ ሳይንስ ላይና በኋላ ደግሞ ኢኮኖሚክስ የሚባል አዲስ ዕውቀት በመፍጠር አንድ አገር ርስ ብርሱ ሊተሳሰር የሚችልበትን ሁኔታና ፣ በአንድ አገር ውስጥ ተከብሮ እንዲኖር መሰረት መጣል የጀመሩት። ይህ ዐይነቱ ሰውነታዊ ፖለቲካ(Body politics) በመባል ይታወቃል። ማለትም ሰውነታችን በብዙ ሺህ ነርቦች የተሰሰረና ፣ በተለያዩ ኦርጋኖች በመደገፍ እንደሚንቀሳቀስና እንደሚያሰብ ሁሉ ፣ አንድ አገርም በውጭ ኃይል እንዳትጠቃና ህብረተሰቡ በፀና መሰረት ላይ እንዲቆም ከተፈለገ ፣ በተለያዩ ዕውቀቶችና የዕድገት መሰረቶች መተሳሰር አለባት። ሰፊ ያለ የሰራ-ክፍፍል በመዳበር ህብረተሰቡ መተሳሰር አለበት። በተለያዩ የአውሮፓ አገሮች ውስጥ አንደኛው ከሌላኛው ለመብለጥ ሲል ትግልና ወረራ ቢካሄድም ፣ በጊዜው ደካማ የነበሩና ወደ ማህበረሰብ ግንባታ ያለመሩ አገሮች ቶሎ ብለው ግንዛቤ ውስጥ የገቡት ለአንድ አገር መገንባት ዋናው ቁልፍ ዕውቀት መሆኑን መረዳት ፣ ከዚያም ወደሳይንስና ወደቴክኖሎጂ ማምራትና ተከብሮ መኖርን በመገንዘብ ነው። ይህ ነው የአውሮፓው የአገር ግንባታና የህብረተሰብ ምስረታው መንገድ። ይህ ዐይነቱ ሳይንሳዊ መንገድ ነው አንድ አገር እንደ አገር ሊያስጠራት የሚችለውና ለተከታታዩ ትውልድ ከላብዙም ውጣ ውረድ እንድትተላለፍ የሚያደርገው።

ወደኛው አገር ምሁር ስንመጣ ግን አገርን አገር ነው የሚያሰብለት ላይ ከፍተኛ አለመግባባት አለ። እንዳንዶች ለሰልጣን እንታገላለን የሚሉ እንዲያውም የአንድን አገር ሁኔታ በዕውቀት መነፅር ሳይሆን የሚመለከቱት ፣ እንዴት አደርጌ ተሸለኩልኬ ሰልጣን መያዝ እችላለሁ ከሚለው እጅግ አደገኛና በጣም ጠባብ ስሌት በመነሳት ነው። ይህ ዐይነቱ አጉል አመለካከት በሁላችን መንፈስ ውስጥ በመቀረጽና የዕውቀትን ትርጉም ባለመረዳት ፣ እንዲያውም ትግል የሚባለውን ነገር ወደ ተራ አሻጥርነት ፣ አንዱን በማቅረብ ፣ ሌላውን በማግለል ፣ የአንዱን ስም በማጥፋት ፣ ሌላውን በማወደስ ፣ ከዚያም በመነሳት የወገናዊነት ስሜት ማዳበርና በቡድን ቡድን እየተካለሉና እየተዳራጁ ትግሉን ጥምዘምዘና አስቸጋሪ ማድረግ ፣ ዛሬ የዚህኛው ድርጅት አባል መሆን ፣ ነገ ደግሞ ከዚያ ተገልሎ በመውጣት የቀድሞውን በመወንጀል የታሪክ ወንጀል መሰራት ፣ የአንድን ህዝብ የሰልጣኔ ህልም ድምጥማጡን ማጥፋት ዋናው መለያችንና የሚያሳፍረን ሆኗል። ከዚህ ስንሳ የፈልግነውን ያህል አገር አገር እያልን ብንጨህም ዕውነተኛ የሰብአዊነት ባህርይና አገርን የመገንባት ተልዕኮ ከሰውነታችን ጋር ስለልተዋሃደ እየመለሰን ጭቃ ውስጥ እንድንጨማለቅ አድርጎናል። በተለይም ባለፉት አርባ ዐመታት ጎጠኝነት ፣ አድርባይነትና ሰላይነት ዋናው መለያችን በመሆን ለአገር ነፃነት ፣ ለሰላምና ለዕድገት የሚደረገው ትግል እጅግ አስቸጋሪ እየሆነ መጥቷል። ከምንገዜውም በላይ ተወናብደናል። በውዥንብር ዓለም ውስጥ በመዋወቅና ሌላውን በማሳሳት አገራችንን እንደ አገር እንዳትኖር እያደርገን ነው። ይህ ዐይነቱ ሩጫችን ግን ለሁላችንም ግልጽ የሆነ አይመስልም። ምክንያቱም በአጭር ጉዞ ህልም የታወርን ሰለሆን ከሌላው ዓለም የትግልና የህብረተሰብ ግንባታ ታሪክ ትምህርት ለመቅሰምና ሌላው የሚለንን ለመስማት የምንፈልግ አይደለንም።

ከዚህ አጭር ሀተታ ስንሳ ህዝባችን የሚለው ገና የበሰለና የታሪክን ሂደትና ትርጉም የተረዳ ትውልድ አልተፈጠረም ነው። በዚህም በዚያም ብሎ ሰልጣን ላይ ቁጥጥ

በማለትና ፣ የዚህኛው ወይም የዚያኛው ኃይል መንግስት አቀንቃኝ በመሆን ሊያስጨንቀኝ የሚፈልግ እንጂ ፣ እንደ አንድ ህዝብ ተነስተን ፣ በወንድማማችነትና በመከባበር አገር ለመገንባት የሚያስችለን ኃይል አይደለም የተፈጠረው ነው የሚለው። እንደዚህ ዐይነቱ ትውልድ በተለይም ከጣሊያን መባረር በኋላ የተፈጠረና ፣ በአገራ የዘመናዊነት አስተሳሰብ ያደገ በመሆኑ ስራው ሁሉ የተወሰነ አስተሳሰብና ቀና አመለካከትን ከማዳበርና ለአገር ክብር ከመታገል ይልቅ አገርን ወደሚያፈራርስ ሁኔታ እንዲያመራ የተገደደ ነው። እንዲያውም አንዳንድ አራዳ ነኝ ባይ ስለ አገር ነገር ሲነሳበት በሰው ላይ በማሾፍ አገር የሚለው ግዙፍ ፅንሰ-ሃሳብ ትርጉም እንደሌለው ከቁም ነገር ለመሸሽ ይሞክራል። ህዝባችን የሚጠይቀው በተለይም አዲሱ ትውልድ ከእንደዚህ ዐይነቱ አገርና ታሪክን ፣ እንዲሁም ባህልን ከሚያፈራርስ አደገኛ ስሌትና አስተሳሰብ መራቅ አለበት ነው። ቀናውን መንገድ ለማግኘት በዕውቀት ዓለም መዋኘት አለብህ ነው የሚለው። በተለይም በአሁኑ ዘመን ዓለማዊ አገዛዝ (World Governance) ለመፍጠር የሚደረገውን አገልግሎት የኢምፔሪያሊስቶችን አሻጥሮ በመረዳት የትግልህን ሂደት አሻሽል ነው የሚለው። ስለዚህም ፖለቲካን በሁለንታዊ መልኩ በመረዳትና ወገናዊነትን ባለማስቀደም ፣ ወይም ደግሞ የዚህኛው ወይም የዚያኛው ፓርቲ አባል ነኝ በማለት አገልግሎት ግብ ግብ ውስጥ በመግባት የታሪክ ወንጀል መፈጸም የለብህም ነው የሚለን። ህዝባችን ህልጫ ዕውን ሊሆን የሚችለው በአረጅው ትውልድ አገልግሎት ስልት ሳይሆን ፣ አዲስ የሰብአዊነትን መንፈስ ከሰውነቱ ጋር ያዋህደ ኃይል ብቅ ያለ እንደሆነ ብቻ ነው የሚለው። ህዝባችን በአንድ በኩል ይህ ፍላጎት በአጭር ጊዜ ውስጥ ተግባራዊ እንደማይሆን ይገነዘባል። በሌላ ወገን ደግሞ ይህ አስጨንቆ የያዘው ኃይል ከጨንቃው ላይ እንዲለቀቅለት ይፈልጋል። ህዝባችን አስቸጋሪ ሁኔታ ውስጥ ነው የወደቀው ማለት ነው። ከዚህ ስንገሳ የሁለቱንም ትግል የህዝባችንን ጥያቄና ግራ የተጋባበትን አስቸጋሪ ሁኔታ መመርመሩና መመለሱ ላይ ነው። ይህም ማለት ዋናው ትግል ስልጣን ከመያዝ ባሻገር መታየት ያለበት ሲሆን ፣ ዕውነተኛው ነፃነት በምንም ዐይነት በአገራ ምርጫ እንደማይገኝ መገንዘብ ያስፈልጋል። በተለይም በአሁኑ ወቅት አንድ አመፀኛ አገዛዝ ሁሉን ነገር በሚቆጣጠርበትና ፣ አላለውስም ባለበት ሁኔታ ውስጥ በምርጫ ዕውነተኛ ነፃነትን መቀዳጀት አይቻልም ነው የሚለው ህዝባችን። ከዚህ በመነሳት የማህበርንና የሀብረተሰብን የመመስረቱ ሁኔታ ላይ አጠር ባለመልክ እንሂድበት።

የሀብረተሰብና የማህበረሰብ ጉዳይ !

የአገርን ጉዳይና ምንነት የመረዳቱ ላይ ግራ የተጋባነውን ያህል ፣ ማህበራዊና ሀብረተሰብ በሚሉት ጉዳይም ላይ ከፍተኛ አለመግባባት አለ። ከዚህ በመነሳት ህዝባችን በየጊዜው እየደጋገመ የሚጠይቀውና ተማርኩኝ የሚለውና ተቃዋሚው ኃይል መመለስ ያለባቸው ጥያቄ ፣ ሀብረተሰብ ማለት ምን ማለት ነው? የሚለውን ግዙፍ ጥያቄ ነው።

ግለሰብ-አዊነትና ፣ ማንኛውም ሰው የራሱን ጥቅም ብቻ ነው ማሳደድ ያለበት በሚለው ሆበሳዊ አስተሳሰብ በተስፋፋው አገልግሎት ፍልስፍና ምክንያት የተነሳ የሀብረተሰብና የማህበራዊ ጉዳዮች በጣም ተጣመው ይቀርባሉ። ብዙዎቻችንም አሳስተዋል። በአንድ በኩል ሀብረተሰብን በማዋቀርና አገርን በመገንባት መሀከል ያለውን ዲያሌክቲካዊ ግንኙነት ፣ በሌላ ወገንም ደግሞ በግለሰብ ነጻነትና ፣ በማህበራዊና እንዲሁም በሀብረተሰብአዊ ነፃነት መሀከል ያለውን መተሳሰር ፣ እንዲሁም መተሳሰብ አለመረዳትና አለመግባባት ላይ ችግር አለ። አንድ ሰሞን አዲስ አበባ ውስጥ የእነ አቶ ልደቱ ፓርቲ ያስፋፋው አገልግሎት ፈሊጥ ነበር። ይኸውም ማንኛውም ሰው ለራሱ ጥቅም ብቻ ነው የሚታገለው ፣ ችግራችንም ቀደም ብለን የሊበራሉን የትግል መንገድ አለመያዛችን ዛሬ ልንወጣ የማንችለው ሁኔታ ውስጥ ከቶናል የሚል ከሳይንስና ከሀብረተሰብ ዕድገት ጋር ያልተያያዘ አባባል መስበክ ነው የጀመሩት። በመቀጠልም ፣ ኢዴፓ የሚባለው የእነ አቶ ልደቱ ፓርቲ ለኢትዮጵያም ሆነ ለተቀሩት የአፍሪካ አገሮች ከሊበራሊዝምና ከነፃ ገበያ ሌላ የሚያዋጣ መንገድ የለም በማለት ከየአገሮች የማህበረሰብ አወቃቀር ጋር ሊጣጣምና ፣ ወደፊትም ሊመሰረት የሚችለውን ሀብረተሰብአዊ ፕሮጀክት የሚያጨናግፍ አገልግሎት ማስፋፋት ጀምረው

ነበር። በዚህ መልክ ብዙ ወጣቶችን ወደ ማሳሳት ደርሰዋል። ከዚህ ጋር የነፃ ገበያ የሚባለው አገልግሎት ፈላጊ በመግባቱና ተግባራዊ በመሆኑ የግለሰብአዊ ነፃነትን ትርጉም መጣመሙ ብቻ ሳይሆን፤ የወፈፍራሞች ዓለም ተፈጥሮ አቅመቤቱን የሚደቁስበት፤ በመሳሪያ እየታጠቁ ቤት የሚያፈራረሱበትና፤ ሺህ በሺህ የሚቆጠርን ህዝብ መንገድ ላይ እንዲወረወርና እንዲያደር በማድረግ ማህበራዊ ሁኔታዎች የተበጠጡበትን ሁኔታ እንመለከታለን። ከዚህ በመነሳት ህዝባችን የሚለው እንደማህበረሰብ ለመኖር የማንችልበት ሁኔታ ሲፈጠርና ሜዳ ላይ ስንጣል ይህንን ችግራችንን ተረድቶ ከጎናችን በመቆም የሚታገልልናና የሚያታግለን የለም የሚል ነው። በዚህ ዐይነቱ የጎጠኞች ዓለምና፤ ዐይናቸውን በጨው በታጠቡ ግለሰቦችና ቡድኖች በተፈጠረው የጋራ ግምባር ትግል ሀብረተሰባችን ብጥስጥሱ እንዲወጣ እየተደረገ ነው። ህዝቡ ህሊናው እንዲዳሸቅ ሆኗል። ባህሉ እንዲወድም ተደርጎበታል። ማህበራዊና ሀብረተሰብ እንዳይመሰርት በልማት ስም መሬቱ እየተሸነሸነ ለውጭ ከበርቴዎች በመሰጠቱና ከቀየው በመበተኑ እንደማህበረሰብ እንዳይኖር፤ የሰራ-ክፍፍል እንዳያዳብር፤ ከዚህም በመነሳት በንግድና በኢንዱስትሪ፤ እንዲሁም በዕደ-ጥበብ አማካኝነት የንግድ ልውውጥ በማድረግ እንደ አንድ ህዝብ እንዳይተሳሰርና ሀብረተሰብአዊ ኃይል እንዳይሆን ከፍተኛ መሰናክል ተፈጥሮበታል። እየተፈጠረበትም ነው።

የአንድ አገር ትርጉምነት የሚገለጸው፤ አንድ ህዝብ በነፃነት ሊኖር የሚችለው፤ አገሪን አገራ ብሎ ሊጠራና ሊዝናና የሚችለው፤ ቤተሰብ መሰርቶ ልጅ ወልዶ ሊያሳድግና ለአቅሙ-አዳም አድርሶ ደስታን መጎናፀፍ የሚችለው፤ አዳዲስ ባህሎች የሚያፈልቀውና ታሪክን መስራት የሚችለው፤ የሀብረተሰብና የማህበራዊ ጉዳይ ግንዛቤ ውስጥ ሲገቡና በጭንቅላት ውስጥ ሲቋጠሩ ብቻ ነው። የአንድ አገር ምንነት ከማህበራዊና ከሀብረተሰብአዊ ግንባታ ውጭ ትርጉም ሊኖረው በፍጹም አይችልም። በተለይም ተከታታይ ሶስዮሎጂያዊ ጥናት በማይካሄድበት አገር ውስጥ፤ በየጊዜው የሚከሰቱትን የሀብት ፈጠራና ክፍፍል ሁኔታ፤ የተለያዩ የሀብረተሰብ ክፍሎች የገቢና የአኗኗር ሁኔታ በቲዎሪና በኢምፔሪካል ጥናት ተጠንተው መወያየት ልምድ በሌለበት አገር፤ ስለሀብረተሰብ አገልግሎት ግንዛቤ ማግኘት በጣም ያስቸግራል። ስለዚህም ሁሉም ከማህበራዊና ከሀብረተሰብአዊ ኃላፊነት በመሸሸ፤ በአንድ በኩል ከትውልድ ወደ ትውልድ የተለለፈ ግኑኝነት እንዲበጣጠስ ያደርጋል፤ በሌላ ወገን ደግሞ መንፈስን የሚያድስና ህዝብን ሊያስተሳስር የሚችል አዲስ ባህል ማዳበር ያስቸግራል። የዛሬው የአገራችን ሁኔታ በዚህ አስቸጋሪ ሁኔታ ውስጥ የሚገኝ ነው።

የሰው ልጅ ከአንስሳ የሚለየው ከፍተኛ የሆነ የማሰብ ኃይል ስላለው ብቻ ሳይሆን፤ የሰራ-ክፍፍል በመፍጠርና በማዳበር፤ እንዲሁም ተፈጥሮን አስከተወሰነ ደረጃ ድረስ ከቁጥጥሩ ስር በማዋል ሀብረተሰብአዊ ግኑኝነትና ማህበራዊ ሁኔታ መፍጠር ስለሚችል ነው። በመሆኑም እያንዳንዱ አገር ሀብረተሰቡን እሱ በመሰለው፤ ግን ደግሞ ሳይንሳዊ በሆነ መልክ ማደራጀት መብቱ ነው። ይሁንና ግን በአጠቃላይ ሲታይ አገሮች ማህበራዊና ሀብረተሰብ የመመስረት መብት ቢኖራቸውምና፤ ይህም የተፈጥሮ ህግ ጉዳይ ቢሆንም አጠቃላይ የሆነ ለሁሉም ማህበረሰቦች የሚያገለግል ዩኒቨርሳል ህግ የለም። በሌላ ወገን ግን አንዱ አገር ከሌላው አገር ልምድ ይቀስማል፤ ለአገርና ለማህበረሰብ ግንባታ የሚሆኑ ልዩ ልዩ ዕውቀቶችን ሊወሰድ ይችላል፤ መውሰድም አለበት። ዛሬ በዓለም አቀፍ ደረጃ ያለው ትልቁ መወናበድ በአንድ በኩል በተለያዩ አገሮች መሀከል መኖር የሚገባውን የባህልና የንግድ ልውውጥ፤ በሌላ ወገን ደግሞ በነፃ ገበያ ስም የሚደረገውን የረቀቀ ወረራና አገሮች እንደሀብረተሰብ እንዳይኖሩ የሚሸረበውን አሻጥር ያለመረዳቱ ብዙ ደካማ አገሮችን አስቸጋሪ ሁኔታ ውስጥ እየከተታቸው ነው። ብዙ የሶስተኛው ዓለም አገሮችና መንግስታት የህዝቦቻቸው አለኝታ መሆን ያልቻሉበት ሁኔታ ተፈጥሯል። በየአገሩ የተመሰረቱት መንግስታት የታጠቁትን መሳሪያና የገንቡትን የሰላላ መዋቅር ተገን በማድረግና ከውጭ ኃይሎች ጋር በመመሰጠር ህዝቦቻቸው አርፈው እንዳይቀመጡና እንዳያስቡ በማድረግ የሀብረተሰብን ግንባታ ሂደት እንዲያጣምሙት ተገደዋል። ስለዚህም በአገራችንም ሆነ በብዙ የአፍሪካ አገሮች ያለው የመንግስት አወቃቀርና የሚካሄደው ፖለቲካ ከየአገሮች ፍላጎትና፤

ህብረተሰብንና ማህበረሰብን ከመገንባት አንጻር ሳይሆን ፣ ሳይታሰብ በአቦሰጦኝ የሚካሄድ አደገኛ ሂደት ነው የሰፈነው።

ከዚህም በመነሳት ብዙ አገሮች ፣ አገራችንም ጨምሮ እንደማህበራዊና እንደህብረተሰብ የማይታዩበት ፣ ማንም አየገባና አየወጣ የሚፈነጭበት ፣ ህዝቦች ወደ ባርነት ሁኔታ የተቀየሩበትን ሁኔታ እንመለከታለን። አንድ የአሰራ ስምንት ዐመት ኮረዳ ለአውሮፓ ሴቶች አበባ የመትከል ግዴታ አለባት ወይ? ጤንነቷ በተባይ መርዘና በማዳበሪያ መቃወስ አለበት የሚል የተፈጥሮ ህግ አለ ወይ? ለዓለም ገበያ እየተባለ ገበሬው ለራሱ የሚጠቅመውን ሰብል ከማምረትና ወደ ሰለጠነ ተግባር ከመሸጋገር ይልቅ ቡና መትከል አለበት የሚል የተፈጥሮ ህግ አለ ወይ? ከዚህም አልፎ ስንሄድ ፣ የደቡብ አፍሪካው ወዝ አደር ሌሊት እየተነሳ ብዙ ኪሎ ሜትሮችን በእግሩ በመጓዝ አንድ ሺህ ሜትር ያህል ወደ ታች በመውረድ ወርቅ እየቆፈረ በማውጣት ብቻ ነው ህብረተሰብ መገንባት የሚችለው የሚል የተፈጥሮ ህግ አለ ወይ? በዚህ ዐይነቱ ብዝሃ የጥራት-ሀብትን የሚቆጣጠረው የውጭ አገር ኩባንያ በብዙ ቢሊዮን ዶላር ትርፍ ሲያተርፍና ከአገር ውስጥ ሲያስወጣ ሰራተኛው የባርያ ደሞዝ እየተከፈለው ዘለዓለሙን ፍዳውን ማየት አለብህ የሚል የአግዚአብሔር ቃል አለ ወይ? የምዕራቡ ካፒታሊዝም በፈጠረው አጉል የሰራ ክፍፍል(International Division of Labour) በመታወርና በመታለል ብዙ የሰሰተኛው ዓለም አገሮች ፣ በተለይም አፍሪካ ወደጥራት-ሀብት አምራችነት በመወርወር ህዝቦቿ እንደማህበረሰብና እንደህብረተሰብ እንዳይኖሩ ታግደዋል። ወደ ዘለዓለማዊ ባርነት ተለውጠዋል። የለም ከዚህ የተሻለ ሌላ አማራጭ አለ ብለው የሚጋፈጡትን ኃይሎች እንደ አክራሪ እየተወነጀሉ ፍዳቸውን እንዲያዩ እየተደረጉ ነው። ስለዚህም ለአገርና ለህብረተሰብ ግንባታ የሚደረገው ትግል ውስብስብ ከመሆኑ የተነሳ በቀላሉ መፍትሄ የሚያገኝ አይደለም። በሌላ ወገን ግን ፍላጎትና ቆራጥነት ፣ እንዲሁም የዓለም ፅናት ካለ ጉዞውን ማቀላል ይቻላል።

ዛሬ የኢትዮጵያን ህዝብ በሰላም የመኖር ፣ የመስልጠንና በጋራ አገርን በፀና መሰረት ለመገንባት መፈለጉን የሚቃወሙ ወያኔና የውጭ ኃይሎች ብቻ ሳይሆኑ ፣ ተቃዋሚ መስለው ሰተት ብለው በተቃዋሚ ጎራ ውስጥ በመግባት የውስጥ ለውስጥ ትግል የሚያደርጉትም ኃይሎች ጭምር ነው። ይህ ዐይነቱ ችግር በእኛ አገር ብቻ የተከሰተ ሳይሆን በሌሎች የሰሰተኛው ዓለም አገሮችም የሚታይ ዳካማ አስተሳሰብ ነው። ምክንያቱም ቀላል ነው። የሌላው ሰው ኑሮን መሻሻል አጥብቀው የሚጠሉና ፣ የሌላው ሰው ኑሮ መሻሻል የነሱን ጥቅም የሚነካ የሚመስላቸው በየአገሩ አሉ። ስለዚህም በሆነው ባልሆነው አንድ አገር ማህበረሰብና ህብረተሰብ እንዳይመሰርት የሆነ ያልሆነ መሰናክል በመፍጠርና የግለሰቦችን ስም ለሰለለ ድርጅቶች አሳልፈው በመስጠት አገርን ለመበታተን ሌት ተቀን ይሰራሉ። እዚህ ላይ ፕላቶን እንዳለው የሰው ልጅ ችግር የዕውቀት ችግር ወይም አርቆ የማየት ችግር ነው። ምክንያቱም አንዳንድ ግለሰቦች በራሳቸው ጠባብ ዓለም ውስጥ ስለሚኖሩ ሰፊውንና ቆንጆውን የሆነውን ፣ የሁሉም ሰው ደስተኝነት የሚገለጽበትን የኮሰምስ ዓለም ስለሚጠሉ ትግላቸው ሁሉ ማህበረሰብና ህብረተሰብን የመገንባቱን ጉዳይ ማጫናገፍ ነው።

ከዚህ ስንሳ ህዝባችን የሚጠይቀውንና የሚመኘውን ዕውን ለማድረግ ብዙ ውስብስብ ነገሮችን ማየት አለብን። የውጣ ውረድ ጉዞ ማድረግ አለብን። በተጨማሪም አገራችን በላፍት አርባ ዐመታት የተጓዘችበትን ኢ-ሳይንሳዊ የህብረተሰብ አገንባብ ፣ ማለትም የከተማዎችና የመንደሮች አመሰራረት ፣ ዕቅድ-አልባና ጥበብ-ቢስ መሆን ፣ ተፈጥሮን የሚገረር የአኗኗር ስልትና በተፈጥሮ ላይ ዘመቻ በማድረግ አገርን ማራቆት ግንዛቤ ውስጥ በማግባት ለሰፊ ውይይት መዘጋጀት አለብን። ለዚህ ደግሞ ግልጽነት ፣ በነፃ ማሰብ ፣ ደፋርነት ፣ በዩልኝታ አለመገዛት ዋናው የትግል መሳሪያዎች መሆን አለባቸው። አንድን አገርና ህብረተሰብን የመገንባቱ ጉዳይ በዩልኝታና ፣ አጉልና አጠቃላይ በሆነ ዲሞክራሲያዊ ኃይሎች ቢሰበሰቡ በሚል ሳይንስ-አልባ የትግል ዘዴ መልክ ሊይዝ የሚችል አይደለም። ስለዚህም የድሮውን የትግል ዘዴያችንን አርግፍ አድርገን በመጣል ወደ ተወሳሰበ የትግል ዘዴ ፣ ግን ደግሞ ግልጽ ወደሆነ መሸጋገር አለብን። ከላይ እንዳልኩት ለዚህ ሁሉ ደግሞ በተለያዩ መልክ የሚገለጹ አንድን ህዝብ ነፃ ሊያወጣና ማንነቱን

አንዲያገኝ የሚያደርግ ዕውቀት በየጊዜው እየተዘጋጀ መቅረብ አለበት። ስለሆነም ምርጫችን ከሁለት አንዱ መሆን አለበት። ይኸውም ዛሬ እንደምናየው የተዘረከረከና ርስ በርሱ የሚተናኮስ ህዝብ፤ ወይም በጠንካራ ድር የተሳሰረ ማህበረሰብና ህብረተሰብ መገንባት አለብን የሚለው ነው። ከሁለቱ አንዱን መምረጥ አለብን። ሁለተኛውን የምንመርጥ ከሆነ ደግሞ ስንዴውን ከእንክርዳዱ መለየት አለብን። በአጠቃላይና ትርጉም በሌላቸው ነገሮች ላይ ከመረባረብ ይልቅ የነገሮችን ውስብስብነት በመረዳት ጠለቅ ብለን በመግባት ለህብረተሰብ ግንባታ የሚያመቸውን መንገድ ማነጠፍ አለብን።

በአጭሩ ህዝባችን እንደማህበረሰብና እንደ ህብረተሰብ እንዲጠነክር ከተፈለገ ፣ 1ኛ) ከአጉል ሸኩቻና ኃይልን ከሚጨርስ የትግል ዘዴ መለቀቅ አለብን። 2ኛ) የሃሳብ ጥራትና ግልጽነት በጣም አስፈላጊ ናቸው። ከዚህ ጋር ተያይዞ ምሁራዊ ውይይትና ክርክር እጅግ አስፈላጊ ናቸው። 3ኛ) የገበያ ኢኮኖሚ ያለህ እያሉ ትርምስ ከመፍጠር ይልቅ ፣ ሰፊ ያለ የሰራ-ክፍፍል ፣ ሳይንስና ቴክኖሎጂ እንዲሁም ምርምር በሚሉት ላይ ርብርቦሽ ማድረግ። 4ኛ) ለአንድ አገር ጥንካሬና ለህብረተሰብ ግንባታ የግዴታ የባህል-ሬናሳንስ ወይም ኡብዮት ማካሄድ ያስፈልጋል። እነዚህ በጭንቅላት ውስጥ እንደመሰረተ-ሃሳብ ሲያዙ መንገዱ ሁሉ ቀና ይሆናል። ለማንም ጠላት መፈናፈኛ መንገድ ማሳጣት ይቻላል።

ከዚህ አጭር ሀታታ በመነሳት ፣ በገጽ አራት ላይ ከንዑስ አርዕስት በላይ በመጨረሻው ፓራግራፍ ላይ ያቀረብኩትን ጥያቄዎች በመጠኑም ቢሆን ለመመለስ ልምክር። በመጀመሪያ ደረጃ ዛሬ በአገራችን ያለው ዋናው ችግር ተቃዋሚ ነኝ በሚለውና በአገዛዙ መሀከል ያለ ችግር አይደለም። በባልና በሚስት መሀከል ፣ ወይም በሁለት ጓደኛዎች መሀከል እንደሚፈጠር ጠብ ዐይነት አይደለም ያለው ችግር። ችግሩ ስልጣኔን በሚጠለው የወያኔ አገዛዝና ፣ ስልጣኔንና ዕውነተኛ ዕድገትን በሚፈልገው የኢትዮጵያ ህዝብ መሀከል ያለ ፣ በቀላል ቋንቋና በማስታረቅ ሊፈታ የማይችል ትንቅንቅ ነው። አገዛዙ ከኔ በስተቀር ብቻ በዚህች አገር ውስጥ ሊሞኝ የሚችል ኃይል የለም ብሎ ቆርጦ የተነሳና በከፍተኛ መሳሪያ የታጠቀ ፣ ገንዘብና ኃይል ልቡን ያደነደነና ጭንቅላቱን ያሳወረ ነው። ስለዚህም ይላል አገዛዙ ፣ እኛን አገር እንደፈልግሁኝ ልበውዛት ፣ ልሸጣት ፣ ለከፋፍላት ፣ ለተረማምሳት ፣ ብሄረ-ሰብን ከብሄረ-ሰብ በማጋጨት አገዛዜን ማራዘም እችላለሁ ፣ ይህ ህዝብ ለዲሞክራሲ የበቃ ስላልሆነ እንደፈልግሁኝ እጫወትበታለሁ የሚል ነው። በመሰረቱ በአገራችን ምድር ውስጥ መንግስት የሚያስብለው መንግስታዊ አካል የለም። ራሱ በፈጠረው ህግ ፣ የራሱን ህግ በመጣሰና የአገሪቱን ሀብት በመዘረፍ ሌሎች በኢኮኖሚው ክንውን ውስጥ ገብተው እንዳይሳተፉ የሚያግድ ኃይል ነው። ዛሬ በአገራችን ያለው አገዛዝ በማንኛውም የአፍሪካ አገር የሌለና ፣ እጅግ በዝቅተኝነት ስሜት አገር የሚያፈራርስና በቁም-በቀለተኝነት የተወጠረ ነው። ስለዚህም አንዳንድ ሽማግሌዎች ዋሽንግተንና አዲስ አበባ ሼራተንና ሂልተን በማደርና በመሰብሰብ ተቃዋሚውንና አገዛዙን „ለማስታረቅ“ በሚያደርጉት አጉል መረጃ ችግሩ የሚፈታ አይደለም። እንደዚህ ዐይነቱ የያዙኝ ልቀቁኝ መረጃ ችግሩን የሚያሳስት ብቻ ሳይሆን የአገዛዙን ዕድሜም የሚያራዝም ነው። ይህንን የሚያደርጉት አንዳንድ ግለሰቦች ብቻ ሳይሆኑ ፣ ጋዜጠኛ ነኝ በማለት የህብረተሰብን ህግጋት ባለመረዳት ግለሰቦች እየፈለጉ ቃለ-መጠይቅ የሚጠይቁ ጋዜጠኞችም ለስልጣኔውና ለነፃነቱ ትግል እንቅፋት እየፈጠሩ ነው። ሁለተኛው ጥያቄ ደግሞ ተቃዋሚ ነኝ የሚለው ኃይል በየአራት ዐመቱ በሚደረግ „ምርጫ“ ለመሳተፍ መጣደፍና አገዛዙ የፖለቲካ ቀዳዳ ይስጥ እያሉ መለማመጥ የኢትዮጵያ ህዝብ የሚፈልገውንና የሚመኘውን ነገር እንዳይቀዳጅ የሚያደርግ አሳሳች ዘዴ ነው። በመሰረቱ ዛሬ ለምርጫ ምዝገባ የሚጣደፉ ኃይሎች ያልገባቸው ሳይንስ አለ። ይኸውም በአገራችን ምድር ዛሬ የምርት ኃይሎችን የሚቆጣጠር ፣ ወይም ደግሞ የህብረተሰቡን ሀብት በቁጥጥሩ ስር አድርጎ ሁሉን ነገር ያጠረ ኃይል ለዕድገት እንቅፋት መሆኑን ከግንዛቤ ውስጥ ያለደረገ አጉል አካሄድ ነው። እንደሚታወቀው የኢትዮጵያ ህዝብ ተቃዋሚ ነን የሚሉ ኃይሎችን በመምረጥና ፓርሊያሜንት ውስጥ እንዲገቡ በማድረግ እነሱና መንግስት ቲያትር ሲሰሩ እንዲያይ አይደለም የሚፈልገው። የኢትዮጵያ ህዝብ ችግር በምርጫ የመሳተፍና ያለመሳተፍ ፣ ወይም የሚፈልገውን የመምረጥና ያለመምረጥ ችግር ሳይሆን ፣ መሰረታዊው የኢኮኖሚ ጥያቄዎችን የሚፈታለት ፣ የሰራ መስክ የሚከፍትለት ፣ ለነፃ ውድድር ያሚያመች ሁኔታ

የሚፈጥርለትና ፤ ራሱም በአገር ግንባታ ውስጥ የሚሳተፍበትን ሁኔታ የሚያዘጋጅለትን ዲሞክራሲያዊ ኃይል ነው የሚፈልገውና የሚመኘው። ስለዚህም በአንደዚህ ዐይነቱ በተልከሰከሰና በሰግብግብነት በሚካሄድ ምርጫ የኢትዮጵያ ህዝብ የሚመኘውን ዕውነተኛ ነፃነት አንዲትም የቅንጣቢ ያህል ሊያገኝ አይችልም። በመሆኑም ለኢትዮጵያ አስባለው የሚል ሁሉ ከአንደዚህ ዐይነቱ አደገኛ አካሄድ መቆጠብ አለበት። አንድ ነገር ከመሰንዘሩ በፊት በሰፊው ማጥናት አለበት።

ከዚህ ስንሳ የዛሬው አገዛዝ ችግር የራሱን ሁኔታ ወደጭንቅላቱ ውስጥ ዞር ብሎ በማየት የአገራችንን ሁኔታ በቅጡ ለመመርመር የሚችል ኃይል አይደለም። ለማድረግም የማይችል ኃይል መሆኑን ባለፉት ሃያ ዓመታት አረጋግጧል። ቀደም ብዬ ላይ እንዳልኩት የሰው ልጅ ከእንስሳ የሚለየው የስራ-ክፍፍልና ማህበረሰብ በመገንባት የሚረጋገጥ ብቻ ሳይሆን ፤ ድርጊቱን በየጊዜው መመርመር የሚችል ከሆነ የሰውነት ባህርይ ይኖረዋል። ይህ ብቻ ሳይሆን ፤ አንድን ሰው ሰው የሚያሰኘው ፤ ለሌላው ፍቅር ሲኖረው ፤ የሌላው ሰው ህመምና ችግር ሲገባውና ፤ ከቻለ የሚያቃልልለት ከሆነ ዕውነትም ይህ ዐይነቱ ግለሰብ የሰለጠነ ነው ማለት ይቻላል። በተጨማሪም የአንድ ሰው ወይም ቡድን መሰልጠኑ የሚታወቀው ፤ ለመወያየት ፤ ለመከራከርና በሚያስማሙ ነገሮች ላይ በጋራ መፍትሄ ለመፈለግ ዝግጁ የሆነ አንደሆን ብቻ ነው። በሌላ ወገን ግን ሌላውን ለመጉዳት ሲል የሚሆን የማይሆን መሰናክል ከፈጠረ ፤ የራሱን ህግ አውጥቶ ህዝብን የሚያስርና የሚያሰቃይ ከሆነ ፤ በከፍተኛ መሳሪያ በመታጠቅ ኑ ግጠሙኝ የሚል ከሆነ ፤ ባጭሩ እሱ ሽብር እየፈጠረ ሌላውን አሸባሪዎች የሚል ከሆነ እንዴት አድርጎ ከዚህ ዐይነቱ አገዛዝ ቀና ነገር መሻት ይቻላል? ይህንንስ ኃይል እንዴት ተደርጎ እንደሰለጠነ ይወሰዳል? ተቃዋሚ ነኝ የሚለው ወይም ደግሞ በዚህም በዚያም ፖለቲካ አለገባችሁም ብሎ ሌላውን የሚወነጀለውን የምጠይቀው ይህንን የተምታታ ሎጂክ እንዲያስረዳኝ ነው። ስለሆነም ሃሳቦች ሰናቀርብ ፤ ለምርጫ እንወዳደራለን ሰንል ፤ ዓለም አቀፍ ኮሙኒቲው ጋ ዕውቅና እንዲሰጥ እያልን የምንጎተጉትና የምንረረገጥ ፤ የምንሰራቸውን ስራዎችና ፤ የምናካሂዳቸው ትግሎች ኮመን ሴንስንና ሎጂክን የተከተሉ መሆናቸውን መመርመር አለብን። በራሳችን ስሜት እየተነሳን ወዲህና ወዲያ ማለትና ሌላውን ማሳሳት የትግሉን ሁኔታ ያባብሰዋል እንጂ የነፃነቱን መንገድ ቀናና ለሰላሳ አያደርገውም።

የኢትዮጵያ ህዝብም የሚለው የነገሮችን ሂደትና ዕድገት በደንብ የሚመለከትልኝ ኃይል መፈጠር አለበት ነው የሚለው። ብሶቴ ፤ ችግሪ ፤ ሃዘኔና ስቃይ የገባው ኃይል ብቅ በማለት ልዩ ዐይነት የዕውነተኛ ነፃነትን ብርሃን የሚፈነጥቅ ኃይል ብቅ በማለት የሰልጣኔውን ፋና ያሳየኝ ነው የሚለው። ሰላም ፤ መፈቃቀር ፤ ዕውነተኛ ዕድገት እያለ ነው የኢትዮጵያ ህዝብ በናፍቆት የሚጠባበቀው። ይህንን ምኞቱን ፤ ህልሙንና ፍላጎቱን ነው እያንዳንዱ ለማሟላት እዚህና እዚያ መረረጥ ያለበት እንጂ በሽወዳና የውጭ ኃይሎችን በመለማመጥ አይደለም ወደ ሰልጣን ላይ ለመውጣት መረረጥ ያለበት። ይህንን ማድረግ ባንችል እንኳ ላለማሳሳት ሰንል እጅን አጣጥፎ መቀመጡ ትግሉን እንደማገዝ ይቆጠራል። ጥልቀት ያለው ኢንፎርሜሽን ሳይኖር ፤ ወይም ደግሞ ሳያወጡና ሳያወርዱ ፤ እንዲሁም ደግሞ በሎጂክ መነጽር እየመረመሩ የማይደረግ ትግል የአንድን ህዝብ ህልም ደብዛውን ያጠፋውል። ስቃዩን ያራዝመዋል። መልካም ንባብ !!

ፈ.ቃዱ በቀለ

fekadubekele@gmx.de